MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Telefonas. LACKAWANNA 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 37 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Rugsėjo (September) 11, 1925. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875 Vol. XVI

Baisi Orlaivio Katastrofa

Lietuva Tariasi su Lenkija

Vokiečių Propaganda del Klaipėdos

ORLAIVIS SHENANDOAH AUDROS SUDRASKYTAS.

Rugsėjo 3 d. anksti ryte baisi nelaimė ištiko milžiną Jungtinių Valstijų laivyno orlaivį, dirižabelį Shenandoah, kuris buvo pastatytas Amerikoje ir kuris galima naudoti karo reikalams. Šitas orlaivis rugsėjo 2 d. išskrido iš savo stoties Lakehurst, N. J., ir skrido į vakarus penkioms dienoms paskrajoti ir vos jam pasiekus Ohio valstiją ir skrendant 3,000 pėdų aukštumoj, ištiko baisi perkunijos audra, kuri pradėjo orlaivį blaškyti, nešti staiga aukštyn, tai vėl bloškė žemyn ir pagaliau sudraskė jį į tris dalis, kurių kiekviena atskiriai nukrito žemyn. Šioj nelaimėj žuvo 14 vyrų ir 2 sužeisti iš visos įgulos, susidėjusios iš 42 žmonių. Žuvo ir pats orlaivio komanduotojas Zachary Lansdowne. Orlaivy nebuvo jokios eksplozijos ir tik audra jį suplėšė į tris dalis. Viena orlaivio dalis, apie 450 pėdų ilgumo, nukrito žemėn apie pusantros mylios nuo Avos miestelio. Kontrolės dalis, kurioj buvo komanduotojas ir kiti įgulos žmonės, nukrito penkiasdešimt pėdų toliau, o trečioji dalis, apie 150 pėdų, buvo nunešta dvyliką mylių, ir nukrito netoli Sharono. Dauguma užmuštų rasta kontrolės dalies griuvėsiuose.

Jung. Valst. aviacijos viršininkas pulk. Mitchell stačiai kaltina Karo ir Laivyno Departamentus ir tikrina, kad jų negirdėtas apsileidimas ir nepasistengimas sužinoti aviacijos padėties yra vienatiniais kaltininkais šios baisios nelaimės. Vėlesnės žinios skelbia, kad už šituos drąsius kaltinimus pulk. Mitchell yra planuojama teisti karo teismu.

LIETUVA TARIASI SU LENKIJA.

Washingtonas. „Elta" praneša iš Kauno rugsėjo 4 d. — Lietuvos-Lenkijos derybos miško plukdymui Nemunu sutvarkyti prasidėjo Kopenhagoje pirmą rugsėjo mėnesio dieną. Pirmame posėdyje išrinktos: plukdymo, susisiekimo, konsularinės protekcijos ir redakcijos komisijos. Rugsėjo mėn. antrą, plukdymo komisijos posėdy lenkai griežtai reikalavo leisti sielininkus iki Klaipėdos ir duoti tam tikrą plotą uoste laivams ir sieliams laikyti. Kitais plukdymo technikos klausimais prieinama prie susitarimo.

Rugsėjo trečią dieną, konsularinės protekcijos Komisijos posėdy lenkai reikalavo Konsulato Klaipėdoj. Lenkams įteiktas Lietuvos paruoštas pašto, telegrafo, telefono susisiekimo projektas. Plukdymo Komisijoj nebaigta diskutuoti sielininkų, palydovų ir Lietuvos nustatytų plukdymo taisyklių klausimai.

Lietuvos Delegacijos pirmininkas yra Sidzikauskas, nariais — Naruševičius, Skardinskas ir Norkaitis. Lenkų delegacijos pirmininkas — Wasilewski.

Lietuvos Pasiuntinybė Amerikai.

VOKIEČIŲ PROPAGANDA DEL KLAIPĖDOS.

Amerikos spaudoje paskelbta žinutė iš Tilžės, kad čionai spauda patalpinus pranešimus, kad buk Lietuvos valdžia yra pasirengusi sugrąžinti Klaipėdos kraštą Vokietijai delei esančių ekonominių sunkenybių, kurios iškilusios kuomet Lietuva aneksavusi šią teritoriją. Taipgi pranešama, kad ir pačių Lietuvos-Vokietijos sienų revidavimo klausimas yra svarstomas, kuris paliečia visą Rytų Prusijos sieną. Kadangi esą Rytų Prusijos sostinės Karaliaučiaus provincionalis gubernatorius šitų pranešimų nepatvirtina, tad nesitikima nei jokių oficialių užginčinimų. Vadinasi, čionai aiškiai matoma vokiečių propagandos ranka delei Klaipėdos krašto atgavimo Vokietijai.

ANGLIAKASIŲ STREIKAS EINA PILNU FRONTU.

Visos kietųjų anglių kasyklos yra uždarytos ir streikas yra pilnas visu 100 nuošimčių. Streikuojanti angliakasiai užsilaiko ramiai ir pirmomis pasilsio dienomis rengia piknikus ir kitus pasilinksminimus. Nors streikas jau pradėjo antrą savaitę, tačiau iki šiol nesimato nei iš darbdavių nei iš darbininkų pusės bent kokių žygių darant deryboms ir todel streiko užbaiga pradeda tolintis. Nei Pennsylvania valstijos gubernatorius Pinchot, nei prezidentas Coolidge jokių žingsnių nedaro streiko užbaigimui. Yra tikrinama, kad prezidentas Coolidge rekomenduos kongresui imti žingsnius streiko reikalu.

Vos streikui prasidėjus didesniuose miestuose anglių kainos pradėjo pamaži kilti, tačiau šitą kainų pakėlimą griežtai pasmerkia Angliakasių Unijos prezidentas p. Lewis, nes, jo pareiškimu, nėra jokio reikalo kainas už anglis pakelti. Kaip visuomet, taip ir dabar tiek anglikasyklų savininkai, tiek anglių pardavinėtojai nori pasinaudoti streiku ir pasipinigauti, bereikalingai visuomenę apiplėšiant pakeltomis už anglis kainomis. Delei kainų kėlimo valdžia nieko nesako.

PRASIDĖJO TAUTŲ SĄJUNGOS SUSIRINKIMAS.

Rugsėjo 7 d., Ženevoje, prasidėjo Tautų Sąjungos šeštas metinis plenumo susirinkimas, kuriame dalyvauja visų Sąjungos narių valstybių atstovai. Susirinkimas pradėtas su atatinkamomis ceremonijomis kaip paprastai ir susirinkimo pirmininku išrinktas kanadietis — senatorius Raoul Dandurand. Jau pačioje pradžioje Sąjungos patriotai šaukė pasmerkdami šios įstaigos priešus. Pirmos dienos popietiniam posėdyje pagerbta Wilsonienė — mirusiojo Jung. Valst. prezidento Woodrow Wilsono žmona. Jei įteikta gyvų gėlių vainikas su atatinkamu pasveikinimu, kaipo Sąjungos įkurėjo žmonai. Taipgi šiame Sąjungos susirinkime neoficialiai dalyvauja ir garbingojo vietoje susodinti 35 žymūs amerikiečiai, tarpe kurių yra ir senatorių. Prancijos premieras pirmiausiai pasiulė svarstyti saugumo pakto klausimą.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Begrįžtant į Šanghajaus uostą Jung. Valst. torpėdvalčiai „Noa" ištiko joje netikėta eksplozija, kuri užmušė keturis jureivius.

— Netoli Wenatchee, Wash., Squillichuch kalnuose truko debesys ir visoje apylinkėje ištiko didelis potvinis. Šioj katastrofoj žuvo viršaus 17 ypatų ir medžiaginiai nuostoliai siekia viršaus pusės miliono dolerių.

— Rugsėjo 7 d. pasimirė žymus Prancijos diplomatas, buvusis premieras ir skaitomas žymiausiu oratorium šių dienų — Philip Rene Viviani.

— Morokiečių vadas Abdel Krimas paprašė nuo Prancijos-Ispanijos taikos ir pareikalavo priduoti jam pastarųjų paruoštus taikos pasiulymus.

— Jung. Valst. net 550,000 ukių turi įsitaisę radio aparatus ir todel gyvena kartu su didžiulių centrų gyventojais.

— Bulgarijos premieras Zankovas tikrina, kad jo valdžiai priešingos partijos yra nužudę 355 įvairius valdininkus nuo to laiko, kuomet jo valdžia įėjo galėn.

— Tarpe sausio 1 d. ir rugp. 15 d., š. m., 57 Jung. Valst. miestuose, kurie turi nemažiau 100,000 gyventojų, automobiliai užmušė 2,878 žmones. New Yorko miestas stovi pirmoje vietoje su 559 automobilių aukomis.

— Pranešama iš Tokio, Japonijos, kad Teihaku angliakasykloje, netoli Pingjano, Korejoj, įvyko baisi eksplozija, kurioje užmušta 150 darbininkų.

Iš Lietuvos Laikraščių

NUOMONIŲ SKIRTUMAI MINISTERIŲ KABINETE.

Kaip teko patirti iš gerai informuotų šaltinių, po atostogų Ministerių Kabinete busią svarstoma Finansų, Užsienio ir Teisingumo Ministerijų politinė linija. Kalbamose Ministerijose numatoma visa eilė atmainų. Yra kilęs nepasitenkinimas del konflikto tarp Teisingumo Ministerijos ir teismo ir del Užsienio Reikalų Ministerijos politikos. Tarp kitko įvyksią atmainų ir Lietuvos diplomatiniame korpuse.

APSIRGO D-RAS BASANAVIČIUS.

D-ras J. Banavičius serga rože. Pačiam ligoniui iš karto apsižiurėjus, liga pavyko lokalizuoti, taip kad ji eina lengvesne forma.

Vilniuj šiuo metu 1,558 darbininkai neturi darbo. Tam skaičiuj yra tik užsirašiusieji darbininkai; daug daugiau yra be darbo, kurie net nesikreipia į darbo biurus.

ATVYKO AMERIKOS ŽURNALISTAS.

Nesenai Kaunan atvyko žymus Amerikos laikraščių žurnalistas ir plačiai ten žinomas kaipo paskaitininkas, Džon Bucker. Jis mano pabuti Lietuvoje kokias tris savaites, plačiau susipažinti su musų kraštu, žmonėmis. Tuo laiku mano aplankyti kai kurias provincijos vietas ir nufilmuoti, kas jam bus įdomu. Grįžęs p. Bucker mano padaryti paskaitą apie Lietuvą.

VIRŠININKAS GAVO PER NOSĮ.

„Socialdemokrato" 32 numeris buvo konfiskuotas už protesto rezoliuciją prieš kademų smurtą policijos jėga šalinant Bielinį, Grinių ir Lapinską iš Seimo posėdžio ir už žinelę „Nejaugi sąžinė graužia". Kaltinimas sulig 129 str. (valdžios nuvertimas) buvo perduotas Valstybės Gynėjui, kuris kalbamuose „S." straipsniuose prasižengimo nerado. Apygardos teismas su Valst. Gynėjo nutarimu sutiko ir konfiskavimą nuėmė.

SUIMTI MOKYTOJAI.

Vilnius. „Vilniaus Aidas" raneša, kad Vilniuj del nežinomų priežasčių suimti lietuviai mokyt. Vitkauskas ir p. Palevičius.

Uždraude Įvežti "Tevynę" Lietuvon

Policija Konfiskavo "Lietuvos Žinias"

„Lietuvos Žinios" praneša sekamą trumpą žinutę, kuri yra labai reikšminga SLA. nariams ir „Tėvynės" skaitytojams:

„AMERIKIEČIŲ ŽINIAI. Vidaus Reikalų Ministerijos įsakymu yra uždrausta įvežti ir platinti Lietuvoje pažangiųjų Amerikos lietuvių laikraštį ‚Tėvynę'."

Taigi šita trumpa žinutė aiškiai pasako, kad pagaliau juodieji Lietuvos reakcionieriai — spaudos ir susirinkimų laisvės smaugėjai jau galutinai uždraudė įvežti ir platinti Lietuvoje SLA. organą „Tėvynę". Matyt Lietuvos valdonų klerikališkoji sąžinė negalėjo nurimti nuo to laiko, kai jie pereitą kovo mėnesį padarė bandymus „Tėvynės" sulaikymui ir vėliaus save beteisindami delei to savo nepamatuoto žingsnio galutinai susikompromitavo netik lietuvių visuomenės akyse, bet net ir prieš Jungtinių Valstijų pašto viršininkus. Taigi, matomai, Lietuvos ponai, nenorėdami nuolatos matyti „Tėvynės", kurios vienas vardas primena jiems tuos nesmagumus, pagaliau uždraudė įvežti Lietuvon musų laikraštį.

Aukščiau minėta žinia tilpo „Liet. Žinių" 186 num., rugpiučio 22 d. laidoje. Vienok iki šiol dar negavome jokių oficialių žinių iš Jung. Valst. pašto apie šį uždraudimą ir kol iš pašto negausime pranešimo, tol „Tėvynė" bus siunčiame visiems skaitytojams Lietuvoje.

POLICIJA KONFISKAVO „LIETUVOS ŽINIAS".

Taipgi iš pačių „Liet. Žinių" sužinome, kad Kauno policija konfiskavo jau antru kartu ir „Lietuvos Žinias", šiuo tarpu 182 numerį. Iš karto buvo manyta, kad šitas laikraštis konfiskuotas už paskelbimą atsilankymo Lietuvon ir net pačiame Kaune lenkų endekų organo „Gazeta Warszawska" bendradarbio A. Nowaczynskio. Mat pastaraisiais laikais labai lengvai gali važinėti po Lietuvą įvairūs Lenkijos agentai ir todel Lietuvos pažangieji laikraščiai labai tuomi piktinasi, nes žino, kad be Lietuvos valdžios leidimo nie Varšavos agentai negalėtų net įvažiuoti Lietuvon, jau nekalbant apie jų nekliudomą besisukinėjimą po Lietuvos sostinę. Taipgi pastaraisiais laikais Lietuvoje yra jaučiama ir net platesniuose bureliuose kalbama, kad Lietuvos valdonai veda su Varšavos militaristais slaptas užkulisines derybas susitaikymui su Lenkija ir įvedimui draugingų kaimyninių santykių. O žinant lenkų nusistatymą Vilniaus klausimu, negalima nei manyti, kad derybos vedamos Vilniaus atvadavimo pagrindu. Todel tokis laisvas besisukinėjimas po Lietuvą Varšavos agentų ir nervuoja kiekvieną ištikimą Lietuvos reikalams pilietį, nes tas kai kartas patikrina tuos gandus, kad Lietuvos valdonai veda derybas su Varšava.

Vienok pasirodė, kad „Liet. Žinios" buvo konfiskuotos ne už tai, kad paskelbė minimo Varšavos agento atsilankymą Kaunan. To paties dienraščio 185 num., rugp. 21 d. laidoje, pranešama sekamai:

„Sužinojome, kad *‚Liet. Žinių' 182 Nr. konfiskuotas už straipsnį ‚Visi pulkan Tėvynės laisvę ginti'*, perspausdintą iš Amerikoj einančio lietuvių laikraščio *‚Tėvynė'* 30 N-rio.

„Reikia pastebėti, kad minimą laikraštį ‚Tėvynę' gavo visi jo Lietuvoj skaitytojai; niekas čia jo nesulaikė nei konfiskavo.

„Susidaro keista padėtis, kad kas vieniems laikraščiams galima rašyti, tas kitiems negalima."

Vadinasi, „Liet. Žinios" konfiskuotos už perspaudinimą iš „Tėvynės" musų bendradarbio ir visą amžį Lietuvos labui dirbusio ir šiandien dirbančio p. P. Mikolainio straipsnio. Vienok negalima nesistebėti ir „Liet. Žinių" pastabomis, ypač paskutiniu sakiniu. Čionai tarsi sužiniai nurodoma Lietuvos valdonams, kad jei baudžiate mus už perspaudinimą to straipsnio, tai bauskite ir „Tėvynę" už patalpinimą to paties straipsnio. Ir padarę šitokią pastabą „Liet. Žinios" antrytojaus jau praneša, kad „Tėvynė" uždrausta įvežti ir platinti Lietuvoje. Nemanome tikrinti, kad „Liet. Zinios" tyčiomis šitą pastabą padarė, kad pakenkus „Tėvynei". Greičiausiai jos padarė, kad pabrėžus valdžios organų nelogingumą, tačiau išvadoje išeina, kad tuomi išsauktas vilkas iš miško...

Akyvaizdoje šitų faktų viena išvada tegalima padaryti, kad „Tėvynė" uždrausta įvežti ir platinti Lietuvoje svarbiausiai už patalpinimą jos 30 num. p. P. Mikolainio straipsnio „Visi pulkan Tėvynės laisvę ginti". Mat mums yra žinoma, kad Lietuvos valdonai palaikė tą straipsnį kurstančiu prie „revoliucijos", nes jame yra sekamas sakinys: „Nusikračius carizmo, sumušus bermontininkus su bolševikais, atmušus lenkus, pasijutome katalikiškų diktatorių naguose, kuriuos turime kuogreičiausiai nukapoti." Štai jums ir „revoliucijos kurstymas"! Ir jei Lietuvos klerikaliniai valdonai bijosi net šitokių nekaltų sakinių ir juose mato sau pavojų, tai reikia pasakyti, kad jų padėtis nepavydėtina ir trumpame laike jie patys sau tuos savo reakcionieriškus nagus apkapos. Kad ir kantriausi žmonės juk negalės ilgai pakęsti tokios žiaurios reakcijos, kokia šiandien viešpatauja Lietuvoje. Taigi ir „Tėvynės" uždraudimas įvežti ir platinti Lietuvoje yra ilgiausiai kelių mėnesių klausimas. *Ir su SLA. narių pagalba Lietuvos klerikalizmui juodieji nagai bus nukapoti,* nes jie jau perdaug ilgi išaugo, kuomet jie drįsta tuos savo nešvariuosius nagus prikišti net musų organizacijos reikalų pakenkimui Lietuvoje.

Galutinas išvadas padarysime gavę oficialų pranešimą apie šį Lietuvos valdonų reakcingą žygį priešais SLA. organą.

REIKALAUJA PINIGŲ UŽ SENAS KAUNO OBLIGACIJAS.

Prieš karą Kauno miesto valdyba buvo išleidusi obligacijų gana žymiai sumai. Kadangi pastaruoju laiku Seimas priėmė naują įstatymą apie prieškarines skolas, tai visa eilė rusų pirklių esančių Prancuzijoj, Anglijoj ir Belgijoj, atsiminė turį Kauno miesto obligacijų ir kreipėsi į Kauno miesto valdybą, reikalaudami, kad jiems butų išmokėti pinigai už jas.

Šisai klausimas bus svarstomas artimiausiame miesto tarybos posėdy.

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

VILNIAUS VADAVIMAS.

Chicagos lietuvių sudarytasai Vilniaus Vadavimo Komitetas paskelbė paraginimą Amerikos lietuviams susidomėti spalio 9 d., kuomet Varšavos smurtininkų pasiųstas gen. Želigovskis smurto jėga išplėšė Lietuvai Vilnių. Šiemet sukanka lygiai penki metai nuo to lenkų bandidiško žygio ir todel reikėtų tinkamai išnaudoti Vilniaus vadavimo reikalams šita lietuvių tautos istorijoje minėtina diena. Kiekvienais metais reikėtų priminti priaugančioms musų kartoms, kad Lietuvos kaimynai pasižymėjo tokiu kulturingam pasauliui negirdėtu banditizmu ir nurodyti, kad lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei amžinai reikia budriai saugoti savo laisvę turint pašonėje tokį viliuginga kaimyną. Taipgi kol Vilnius nebus atvaduotas, reikėtų kasmet šita diena padaryti Vilniaus vadavimo švente ir visas lietuviškasis pasaulis turėtų šioj reikšmingoj dienoj rinkti aukas Vilniaus lietuvių tautinei darbuotei paremti ir teikti jiems moralės paramos kovoje su Varšavos militaristų tyrinija.

Ypač šiemet reikėtų plačiai išnaudoti spalio 9 d. Vilniaus vadavimo reikalams, kuomet sukanka penki metai nuo tos kruvinos Lietuvai skriaudos. Gal truputį pervėlai šitas reikalas primintas Amerikos lietuviams ir už tai kalti tie žmonės, kuriems pavesta rupintis Lietuvos reikalais Amerikoje. Šitą priminimą Amerikos lietuviams turėjo laiku padaryti Lietuvos valstybės atstovai Amerikoje ir priseina stačiai stebėtis, kad jie šitą svarbų momentą pražiopsojo. Bet dar galima ir dabar tą dieną išnaudoti Vilniaus reikalams, jei tik butų geri norai pas musų bent didesnių kolonijų darbuotojus. O kur nebutų galima suruošti atatinkamo paminėjimo tos dienos spalio 9 d., tai nieko nekenktų ir vėliaus tatai padarius. Musų pareiga visomis išgalėmis remti Vilniaus kankinamus lietuvius ir jų tautinius darbus, nes Vilniaus lietuviai yra papagrindiniu dėsniu ir paties Vilniaus atvadavimui.

ANGLIAKASIŲ STREIKUI PRASIDĖJUS.

Kai jau žinome, su šio rugsėjo mėnesio pirma diena prasidėjo kietųjų angliakasyklų apylinkės angliakasių streikas. Angliakasių Unija šitą streiką pradėjo džentelmonišku budu, palikdama darbininkus kasyklų prižiurėjimui, kad jų neužsemtų vanduo, nes vėliaus, streikui užsibaigus, į daugelį kasyklų nebutų galima įeiti per ilgą laiką, o kitoms kasykloms priseitų stovėti uždarytoms ir metus laiko, o gal ir ilgiau. Tačiau unija turi jėgą savo rankose bile laiku iššaukti streikan ir šituos kasyklų prižiurėjimui paliktus darbininkus.

Šitas streikas paliečia viršaus 150,000 angliakasių ir apie pusę miliono tos apylinkės gyventojų. Taigi šitas streikas yra reikšmingas jau ne vien tuomi, kad sustojo produkcija svarbiausios pamatinės viso krašto industrijai ir pramonei gyvybės arterijos, nes kietosios anglys labai plačiai naudojamos visame krašto gyvenime, bet apmirė ir visos kietųjų angliakasyklų apylinkės žymesnis judėjimas. Nors yra spėjama, kad šis streikas nesitęs ilgai, tačiau tuo patim kartu girdisi ir liudnesni pranašavimai, kad šis streikas gali tęstis apie keturis mėnesius.

Nežiurint ar streikas tęsis trumpai ar ilgai, sustojęs dirbti darbininkai privalo šito streiko metu užsilaikyti su nauda sau, o ne savo priešams. Streikuojantiems angliakasiams reikia laikytis vienybės ir pasitikėti savo pasirinktais vadais. Jau dabar matome spaudoje pradėtą virti smalą darbininkų vienybei pakenkti. Net toki laikraščiai, kurie save vadina „darbininkiškiausiais laikraščiais", pradėjo kampaniją diskreditavimui Angliakasių Unijos vadų ir visokiais nepamatuotais priekaištais mėgina sugriauti darbininkų pasitikėjimą jais. Todel streikuojanti angliakasiai turi atminti, kad dabar nelaikas kvestijonuoti savo vadų ištikimybė ir kompetentiškumas, nes dabar jau kova eina. Jei yra pamato šitokioms abejonėms kelti, tai tas reikia atlikti ramiu laiku, kuomet nėra streiko. Dabar kelti šitokias abejones ir vaidus tarpe organizuotų darbininkų butų kai kartas pylimas vandens ant darbdavių maluno didžiulio rato. Ir kurie laikraščiai tokius vaidus mėgina sukelti organizuotų darbininkų tarpe, tai žinokite, kad jie tatai daro ne jusų naudai. Jie yra arba darbdavių apmokami, arba turi kitus tikslus, kad pasinaudojus savo siauros grupės reikalams iš jusų pralaimėjimo.

Streikuojančių angliakasių laimėjimui užtikrinti yra tik vienas kelias: Eiti rimtu sutartinu frontu ir žingsnis po žingsnio galingai žengti prie užsibriežto laimėjimo. Vaidams ir nepasitikėjimams vieni kitais neturi buti vietos tarpe kovojančių darbininkų, jei jie nori savo kovą laimėti.

PERŽVALGA

NEVYKĘ PASITEISINIMAI.

Chicagos „Naujienos" plačiai aprašo tenai įvykusias Lietuvos klerikalų vado, kun. Šmulkščio, prakalbas. Iš viso to aprašymo matosi, kad šitam klerikalų „tėvui" nevyksta pasiteisinti delei Lietuvos klerikalinės valdžios darbų. Jis net nieko naujo nepasako apart to, kas jau nudėvėtai yra kartojama klerikalinės spaudos Lietuvos valdonų apgynimui.

Apie žiaurų klerikalų smurtą Seime su opozicijos atstovais ir visame krašte kun. Šmulkštys esą apsimetė nieko nežinąs. Jisai pasakė tik tiek, kad už viską vien pati opozicija kalta ir esą kuomet opozicijos atstovai prieš „mus" perdaug pasišaušia, tai „mes" jiems „truputį įkrečiame!" Taipgi jis pasigyręs, kad spaudos ir susirinkimų laisvės suvaržymui Lietuvos žmonės nepriešingi. Į šitokį klerikalų vado pasigyrimą „Naujienos" pastebi sekamai:

„Bet jeigu Lietuvos žmonės iš tiesų yra taip patenkinti kademų tvarka, kaip tvirtina tas politikierius, tai kam iš viso reikia vartoti prieš opoziciją kokias nors represijas? Kam reikia konfiskuoti ir smaugti piniginėmis pabaudomis ‚Socialdėmokratą', ‚Žiežirbą', ‚Lietuvos žinias' ir ‚Šiaulių Naujienas'? Kam drausti viešus mitingus? Kam neregistruoti profesines darbininkų sąjungas? Kam nuolatos daryt kratas ir areštus pas opozicinių partijų žmones?... Valdžia esti žiauri tiktai tuomet, kai ji eina prieš žmonių valią (kaip, pav. Rusijos bolševikai) ir kai ji bijosi, kad žmonės jos nenuverstų. O pas klerikalus atbulai: žmonės jiems ‚pritaria', bet juo labiaus jie ‚pritaria', tuo daugiaus ‚gauna į kailį'!"

Pilnai vykusi pastaba! Ant galo šitas klerikalų vadas paro-dė ir „krikščioniškojo demokratizmo" principus. Jis netik pasididžiavo Lietuvos fašistų darbais, bet net pasigyrė, kad Klaipėdos krašto atstovams Lietuvos Seime reikėsią **neduoti lygių teisių** su Didžiosios Lietuvos atstovais. Štai jums ir klerikalinis „demokratiškumas"! Fašistinės naktibaldų sauvalės, varžymas net Seimo narių teisių, tai „perlai" klerikalizmo viešpatavimui palaikyti Lietuvoje. Ir šitai pasakė ne by kas — Lietuvos „valstybės vyras", pačių klerikalų viršunių vadas. Todel ir nepriseina stebėtis, kad Klaipėdos krašto lietuviai linksta vokiečių pusėn, kuomet jiems šitokias teises rengia Lietuvos valstybėje klerikaliniai valdonai.

—o—

NAUJAS HYMANSININKAS.

„Kl. žinios" platokai aprašo raportą, kurį įteikė Tautų Sąjungos susisiekimo ir tranzito komisijai Klaipėdos uosto direkcijos narys, p. Kjelstrup, paskirtas tos pačios susisiekimo ir tranzito komisijos pirmininko. Kadangi minima komisija ženevoje turėjo tartis del Klaipėdos uosto, tad ji domingai išklausė savo atstovo Klaipėdos uosto direkcijoje ir nėra abejonės, kad iš to padarys tinkamas išvadas.

Iš to raporto paaiški, kad p. Kjelstrup Klaipėdos uosto ir krašto padėtį piešia kuojuodžiausiomis spalvomis. Vilniaus klausimu šitas ponas tarpe kitko raportuoja sekamai:

„Faktinai šiandien lietuvių Vilniuj nėra, be kelių kunigų ir kiek tarnaičių, ir be mažo skaičiaus teritorijoj. Norėti grąžinti arba atiduoti Vilnių Lietuvai — yra chimera del to, kad gyventojai nenori. Tiek kiek Vilnius nėra lenkiškas jis yra gudiškas. O gudai nenori nieko girdėti taip pat apie Lietuvą lygiai kaip ir apie Lenkiją.

„...Tautų Sąjungos nutarimas buvo vienas iš geriausių. Ji norėjo sudaryti Lietuvoj du kantonu, vieną grynai lietuvišką, antrą daugumoj lenkišką, ir be to, ankštai sujungti abiejų šalių užsienių politiką. Tai buvo europeiškas šios sunkios padėties sprendimas. Lietuviai ją atmetė, nes jie bijojo savo atgimstančiai tautai stipresnės lenkų kulturos įtakos."

Dar vienas Hymansininkas! Ir pasirodo, kad šitas naujas Hymansininkas yra nepaprastai drąsus melagis — jis net drąsiau meluoja ir už pačius Varšavos smurtininkus. Pastarieji Vilnijoj priskaito dar 57,000 lietuvių, o p. Kjelstrup randa tik kelis kunigus ir tiek pat tarnaičių... Vadinasi, Varšavos agentai yra drąsesni ir begėdiškesni melagiai ir už pačius Varšavos ponus. Na, ir šitokis begėdis lenkų agentas atstovauja Tautų Sąjungą Klaipėdos uosto direkcijoje.

—o—

ŠLIKŠTI PROVOKACIJA.

„Liet. žinios" praneša sekamą įdomybę:

„Iš liepos 28 d. naktį šaukote ant katalikų kapų visus kryžius išdaužė, geležinius, akmeninius ir medinius, kokie tik buvo, ir niekas to trenksmo nejuto, nejau ten pat klebonijoj nieko negirdėjo. Iki šiol esą du suimti, kuriuos radę girtus ten pat rugiuose. Bet vietiniai pripažįsta juos nekaltais, nes tą naktį Šaukoto-Reko dvaro koks žmogus naktį budamas lauke matęs dešimts virų einant per dvarą su šautuvais nuo Šaukoto Šilavo link.

„Sako, ir Baisogalos kryžius apdaužę ant kapų, matomai, kad ne vieno dvejų darbas, o kunigai dar didelio triukšmo nekėlė. Jau bobos plepa, kad prieš Seimo rinkimus daro provokaciją, kad parodytų žmonėms, kad tai néva kairieji, socialistai darą, sako, kad tyčia klerikalų pasamdyti fašistai atlieka tą darbą, kurį suvers per rinkimus ant socialistų. Bet kó jų ir policija negaudo taip smarkiai, kaip kitus prasikaltėlius, ir niekas nesuima."

Aišku, kad čionai daroma provokacija, nes ir didžiausiam niekšui numirėliai į kelią nepareina. Vadinasi, katalikiški fašistai rengia dirvą „bedievių" diskreditavimui sakamuose Seimo rinkimuose.

—o—

KATALIKIŠKA „BLAIVYBĖ".

Lietuvoje gyvuoja garsi „Lietuvos Katalikų Blaibyvės Draugija", kuri visuose Lietuvos kampuose užlaiko smukles ir „platina blaivybę". Mariampolės laikraštis „Šešupės Bangos" praneša, kad šitos „blaivybės" draugijos Mariampolės skyriaus valdonai prašalino skyriaus laikomos smuklės vedėją, gerą kataliką lietuvį V. Gražulį, nes jis nemokėjo gerai „platinti blaivybės" ir skyriui nepadarė reikiamo pelno. Dabar pastatė smuklę vesti ne lietuvį ir ne katalıką, kuris moka geriau „blaivybę platinti" ir parduodamas daugiau degtinės padarys skyriui daugiau pelno.

Štai jums ir Lietuvos „katalikiška blaivybė!" Šitokis Lietuvos katalikų „blaivybės platinimas" priligsta sekamam atsitikimui: Susitikus dviem draugam, kurių vienas buvo „pilnas blaivininkas", tačiau vos nat kojų bepastovįs ir užklaustas ar jau pametė „pilnuosius blaivininkus", kad taip linksmai jaučiasi, atsakė: „Nematai, kad platinu blaivybę!... Visų pirma reikia tą visą smarvę išgerti, o tuomet tikrai blaivybė įvyks".

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. A. J. KARALIUS, 3303 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

LYTIES HYGIENA

Rašo Dr. A. J. Karalius.

SENATVĖ.

Kiekvienas žmogus, sako vokiečių patarlė, yra savo likimo kalvis. Mes galėtume truputėlį kitaip pasakyti: kiekvienas gali kontroliuoti savo gyvenimą. Kiekvienas ir kontroliuoja — tiesa, dalinai. Galų gale musų troškimai ir norai niekuomet nebus pilnai užganėdinti. Štai senatvė: kasgi nenorėtų buti ir net pasilikti jaunu? Bet kiekvienas galėtų ilgiaus jaunatve džiaugtis. Galima prailginti amžių. Galima, tai galima, bet mes paprastai pradedame susirupinti jau pervėlai.

Čionais pakalbėsime apie tas priežastis, kurios pagamina senatvę. Sužinoję priežastis galėsime gyventi išmintingiau.

Kodel mes sęstame?

Senatvę pagamina endokrininių liaukų pakrikimai. Endokrininėmis liaukomis vadiname tas liaukas, kurios pagamina savo ryšies sultis, o tos sultys patenka tiesiai į kraują ir paskui kontroliuoja visą musų kuną. Svarbiausios tų liaukų yra tiroidinė (pasaginė, pakaklinė) ir lyties liaukos. Tiroidinė liauka kontroliuoja degimą musų kune, kraujo cirkuliaciją, gina kuną nuo įvairių nuodų. Lyties liaukos, kaip jau esame minėję, pagamina lyties skirtumus, suteikia energijos, stiprumo ir kontroliuoja asmens charakterį balsą, palinkimus, upą ir tt.

Visos endokrininės liaukos tampriai surištos. Tiroidinės liaukos pakrikimai greitai ardo kitų liaukų darbą: lyties liaukų, antinkstinių, pituitarinės, jaknų, inkstų, kaselės, blužnies ir kt. Senų žmonių liaukose surasta daugiau jungiamųjų audinių — liaukos susitraukę, kietesnės, negali savo pareigų prideramai eiti. Pirmiau sakydavo, jogei žmogus tiek senas, kiek jo arterijos senos, vienok dabar surasta, kad arterijų sukietėjimą pagamina tiroidinės ir kt. liaukų pakrikimai. Reiškia žmogus tiek senas, kiek jo liaukos senos.

Tyrinėtojai gyvuonuose pagamino senatvę, išpiaudami tiroidinę liauką, ovarus arba inkstukus. Gyvunai stebėtinu greitumu nuseno. Išpiovus lyties liaukas gyvunams greitai pradeda rodytis senatvės ženklų: gyvunai eina riebyn, nyksta smarkumas, energija, vikrumas ir tt. Tyrinėjimai įrodė, kad išpiovus tiroidinę liauką susimažina degimas gyvuno kune ir krinka medžiagos apykaita — paprastai gyvunas eina riebyn. Duodant tiroidinės liaukos ekstaktų riebumas mažinasi, atsiranda daugiau energijos ir jaunumo.

Išpiovus tiroidinę liauką kune atsiranda daugiau jungiamųjų audinių: visi organai eina kietyn. Tas pats pasidaro ir tuomet, kai šitos liaukos veikimas susitrukdo. Sykiu nukenčia ir inkstai. Išpiovus lyties liaukas pasidaro tie patys pakrikimai — visi organai kietėja, sensta ir susimažina degimas kune.

Išpiovus lyties organus žmogui atsiranda senumo ženklų. Be lyties liaukų vyras arba moteris paprastai greičiau nusensta, visuomet išrodo senesni. Kokiu nors budu pakrikdintos lyties liaukos vyro ar moters visuomet pagamina senumo ženklų.

Kas krikdo liaukas?

Senatvę pagamina endokrininių liaukų pakrikimas: žmogus tiek senas, kiek jo liaukos senos, ypatingai tiroidinė ir lyties liaukos. Jei liaukos atlieka savo darbą tinkamai, tai žmogus jaunas, nors turi daug metų. Gamta nežino ką reiškia metai: tiek ir tiek metų sulaukęs žmogus nėra senas, jei jo liaukos jaunos. Reiškia, mus sendina visi tie dalykai, kurie alina ir krikdo musų liaukas. Bet tų dalykų yra daug. Štai keletas:

Infekcija (apsikrėtimas). Kiekviena apkrečiama, limpama liga pakrikdo tiroidinę liauką laikinai arba ir ant visados. Šita liauka paskui negali savo darbo atlikti. Sykiu krinka lyties ir kt. liaukos ir žmogus jau gali greičiau nusenti.

Neštumas. Daug vaikų turėti reiškia krikdinti ovarus (moters lyties liaukos). Didelės šeimynos motina paprastai be laiko nusensta. Vienok visai bevaikė moteris ir-gi greičiau nusensta.

Paleistuvavimas. Prostitutės visuomet greičiau nusensta. Greičiau nusensta ir tos moterys, kurios daug kartų „persileidžia". Tokių moterų ovarai visuomet nukenčia, o pakrikę ovarai reiškia be laiko senumą. Tą patį galima pasakyti ir vyrams: paleistuvavimas pakrikdo vyrų lyties liaukas, ir vyrai tuomet greičiau nusensta.

Celibatas. Neigimas lyties instinkto ir-gi pagamina visus tuos ženklus, kurie pasirodo senstant. Susilaikymas (visiškas) nuo lyties suėjimų greičiaus nusendina vyrą ir moterį. Dr. Lorand šiuo klausimu šitaip kalba: „Matomai su gamta negalima baikauti, nes ovarai ir instukai atlieka savo kunui reikalingą darbą lygiai taip, kaip kiekvienas kitas organas. Lyties organų visiškas neveiklumas kenkia visam kunui. Negalima suprasti kodel šitie organai galėtų buti valdomi kitokių įstatymų, o bandymas užginti yra veidmainybė".

Kiti dalykai. Alkoholius krikdo liaukas, taip pat netikęs maistas, tabakas, kenksmingas darbas, vidurių sukietėjimas, rupesčiai ir kt. Kartais alkoholikas išgyvena šimtą metų, kartais rukymas nekenkia, bet tai išimtys.

Musų pačių kaltė.

Vienas rašytojas sakydavęs, kad visi žmonės nusižudo — tiktai ne visi vartoja nuodus, šautuvus ir kt. Tai daug teisybės pasakyta. Vėl Dr. Lorando žodžiais tariant, ne tiktai senatvė, bet ir dauguma ligų pareina iš musų pačių: mes silpniname kuną įvairiais budais kas diena ir kviečiame ligų bakterijas pas save į vidų. Senovės laikų vergų užvaizda geriau apsieidavo su vergais, negu kad mes su savo organais, o ypatingai savo nervais. Ir galų gale musų kunas turi krikti, organai pakelia riaušes — atsiranda ligos ir senatvė be laiko.

Atjauninimas.

Visų gadynių žmones vargino vienas klausimas: kaip atjaunėti? Ieškota šaltinių, žolių, klausyta burtininkų, bet žmonės negalėjo atsijauninti. Vienok musų gadynė šiuo žvilgsniu laimingesnė: jau surasta siulo galas, jau padaryta gera pradžia, jau yra gerų vilčių.

Gaila, kad šituo klausimu tegaliu tik kelis žodžius pasakyti — kada nors vėliaus tikrai parašysiu plačiai. Trumpai suglaudus, mėginama atjauninti sekamu budu arba budais:

Steinacho operacija — užrišama sėklų latakas (vyrui). Lyties liauka (inkstukas) tuomet pradeda daugiau sulčių gaminti — tų sulčių, kurios suteikia vyriškumą. Ir vyras palieka stipresnis, vikresnis, na ir jaunesnis.

Transplantacija — persodinama kito vyro lyties liaukos. Bandymai jau ir-gi davė gerų rezultatų parinktuose atsitikimuose.

Lyties liaukų ekstraktai — imant gyvynų lyties liaukų ekstraktų (pavidale miltelių arba tabelių) žmogus ir-gi pradeda įgauti daugiau energijos, gyvumo — pradeda atjaunėti. Jau gauta gerų pasekmių.

Moterims švitinama X spinduliais ovarai: ir-gi gauta neblogų rezultatų. Bet duodant moterims ovarų ir kt. liaukų ekstraktų pastebėta žymesnis pajaunėjimas.

Tiktai šitie budai reikia kiekvienam asmeniškai pritaikinti. Rezultatai, aplamai imant, geri. Reiškia jau galima žmogų pajauninti.

Dar nesenai tepradėta jauninimo darbas. Dar negalime iš seno padaryti jauną: gal but niekados ir negalėsime. Bet pajauninti be laiko senstantį vyrą arba moterį jau galime. Tiktai, aiškus dalykas, reikia didelės kantrybės ir sumanaus darbo iš daktaro ir paciento. Viltis visgi jau yra, daroma nauji bandymai kas diena; gauname vis naujų ir naujų davinių. Mes jau ir taip galime ilgiaus gyventi, o dabar reikia tikėtis dar ilgesnio gyvenimo.

Domas Klausutis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

CHAOSAS KRAŠTO VALDYME.

Vidaus politikos koordinavimas Lietuvoje yra chaoso padėty. Tai, gal didžioji priežastis, kuri trukdo visą tvarką krašte. Tokia padėtis neleidžia nusistovėti gerai tvarkai ir išsilyginti visokiems gyvenimo nelygumams.

Kai del vidaus valdymo formos, čia sunku ką nors pasakyti: teorijoje, rodos, norima padaryti vidaus valdymą centralizacijos pagrindais, bet praktikoje, toli gražu yra kitaip — chaosas, kurį sudaro „krikščionių" nepatyrę valdininkai. Taigi, negalima nuspėti tikrosios valdymo formos, kadangi nei viena, nei kita tų formų aiškiai nepasireiškia. Žinoma, pasauliui skelbiamės, kad Lietuva yra valdoma *demokratizmo* pagrindais. Deja, tuoj turim griežtai pažymėti, jog tokio „demokratizmo" mes nematėme Mykalojaus antrojo viešpatavimo laikais. Tuomet tokių „gudrybių" mes nematėme darant. Tik visa bėda, teisybę sakydamas „krikščionims" neilgai patiksi ir bematant busi nubaustas, jei drįstum kritikuoti jų darbus, nors ir nekalčiausioje rašto ar žodžio formoje.

Kalbėdami vidaus politikos reikalu turim kreipti ypatingo dėmesio į aplinkybes, kuriose toji vidaus politikos situacija eina. Čia daugiausia reikėtų sustoti kalbant apie valstybės tarnautojų stažą, ar kitaip sakant — valstybės tarnautojų parinkimą atsakomingam krašto darbui dirbti. Juk nuo tų darbininkų pareina valstybės išvidinio gyvenimo vaisiai.

Nedarydami didelių išvedžiojimų, iš anksto pažymėsime, kad daugumas Lietuvos valdininkų yra nepatyrę, ne specialistai savo srity žmonės, tankiausia ne turį mokslo minimumo. Tai viena. Antra, valdininkų elementas yra negrynas lietuviškas. Taigi, jei neturėtume antrojo apsireiškimo, galėtume pateisinti esamąją padėtį: nesenai tapom nepriklausomais, vadinas, Lietuva yra dar jauna valstybė, delto neturi prityrusių valstybės darbui žmonių; reikia tenkintis tuo, ką turime. Tuomet, tat butų šiek tiek pateisinama. Dabar, toli gražu yra kitoki padėtis. Trumpai sakant nenormalųs reiškiniai sunkte sunkiasi iš valstybės pamato vien delto, kad tą pamatą vieni stato, kiti griauja.

KEISTI TYPAI VALSTYBĖS TARNYBOJE.

Lietuvoje nun dažniausia užima aukštas valstybės vietas, anskčiau buvę ištikimiausieji caro ir kaizerio vasalai — tarnai. Galime išrodyti šimtus faktų, kur aukšti valstybės tarnautojai nemoka lietuvių kalbos ir griežtai atsisako tos kalbos mokytis. To dar maža. Lietuvos istorijos, t. y. musų nepriklausomybės pirmųjų laikų gadynėje, juoduose lapuose randame įrašyta didelį musų tautai paniekinimą, amžiną gėdą! Tas faktas, kad pirmieji, gali sakyti didelės istorinės vertybės valstybinių įstaigų dokumentai, daugiausia yra surašyti *rusų kalba!..* Taigi, praslinkus keliems šimtamečiams, musų tautos ainiai, radę archyvuose tokių dokumentų gali manyti, kad Lietuvai nepriklausomybę iškovojo rusai, kaip senovės Rusiją kad atgaivino ir valdė iš užmarių atkeliavę trys kariagai... Iš to, rodos nesunku bus nuspėti, kokių „tradicijų" rusų kalba turi musų valstybinėse įstaigose.

Be to, valstybės valdininkai yra atskira nuo liaudies kadra. Taigi ne lietuviška. Valdininkai yra labai nusitolinę nuo lietuvių liaudies psychologijos. Delto jie liaudžiai yra visai svetimi, tolimi, liaudžiai neprieinami ir nutolę nuo gyvojo gyvenimo tekėjimo. Dabartinių Lietuvos valdininkų musų liaudis tiek pat negali suprasti, kaip nesuprato ir vengė suprasti rusų činovnikus. Trumpai sakant krašto liaudis Lietuvos valdininkus ne kitaip supranta, kaip suprasdavo anais laikais, gubernatoriaus, ar caro pasodintus činovnikus. Taigi, tat yra liudniausias nepriklausomoje Lietuvoje reiškinys.

LIETUVIŲ TAUTOS DARBININKAI PERSEKIOJAMI.

Valstybės tarnautojai daugiausia yra „krikščioniškojo" biuro rekomenduotieji asmens arba anksčiau buvę caro vasalai. „Krikščioniškosios" partijos rekomendacija, nun valdininkui yra geriausioji atestacija. Delto dažniausia ne „krikščionys" iš valstybinės tarnybos yra stačiai be jokių ceremonijų pavaromi ir daugiau į darbą nebepriimami. Nenuostabu, kad Lietuvoje, dabar „krikščionių" diktaturos metu, nemaža lietuvių, pavarytų iš valstybinės tarnybos ištisus metus vaikščioja bedarbo ir kartais badauja. Tuo tarpu tie žmonės pirmieji yra Lietuvos nepriklausomybės idėją auklėję, už tą idėją kentėję caro kalėjimuose, nustoję sveikatos ir turto. Nun tie žmonės tiek pat ujami ir varinėjami, kaip ir caro laikais. Sakysim, amerikiečiams gerai žinomas daktaras Jonas Šliupas, kuris yra tėvu Amerikos lietuvių tautinio atgimimo, visą amžių dirbęs lietuvių tautos idėjai, dabar Lietuvoje neturi sau prieglaudos. Lietuvos kunigai persekioja daktarą Šliupą senosios inkvizicijos priemonėmis. Šliupo niekur nepriima į valstybinę tarnybą; jam neleidžia nė mokytoju buti, ir persekioja kiekvieną jo žingsnį. Šliupas, nors yra lygus daktarui Basanavičiui, musų tautos atgimimo tėvas, dabar Lietuvoje yra nužemintas, persekiojamas, tikriau sakant jezuitų inkvizicijai atiduotas ir terorizuojamas. Vadinasi, taip atsimoka kunigai daktarui Šliupui už jo darbus lietuvių tautai.

Mes randame istorijoje daugybę faktų, kai tautos genijai buvo terorizuojami, o kartais ir nužudomi. O kai šimtmečiai praslinko, kai jų darbai buvo įvertinti, tautų ainiai prakeikė savo tėvų darbus ir išaukštino tautos genijus... Dėja, toji pati lemtis skiriama ir daktarui Jonui Šliupui. Dabar Lietuvos kunigai keikia ir purvuose skandina Šliupą, o kai jo darbai bus įvertinti — Šliupo jau nebeturėsime...

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

KULTUROS IR APŠVIETOS DARBAI.

Šiuomi trumpu rašteliu nurodysiu Amerikos lietuvių tam tikros grupės, susiburusios į vieną burelį, kulturiniam apšvietos platinimui organizaciją. Ja yra

Tėvynės Mylėtojų Draugija.

Kuomet lietuviai buvo po Rusijos despoto jungu, neturėjo savo spaudos Lietuvoje, tai Amerikos lietuviai 1896 m. sutvėrė apšvietos ir kulturos organizaciją Tėvynės Mylėtojų Draugiją, kuri ir iki šioliai gyvuoja ir savo pasibriežto programo laikosi; spausdina ir platina moksliškos įtalpos knygas.

Organizacijos pirmtakunai-įsteigėjai užsibriežė sau tikslu spausdinti ir platinti tyro mokslo knygas ir teikti jas savo nariams. Draugijos nariai moka metines duokles į draugijos iždą ir už tuos sudėtus mokesnius yra leidžiamos knygos. Per tą trisdešimt metų draugijos gyvavimo jokios kitos naudos draugijos nariai sau nebeturi, kaip tik gryno mokslo leidinius.

Draugijos narių skaitlius nėra didelis, kartais pora tukstančių pakyla ir paskui per kelis metus iškrinka. Kuomet draugija pakyla narių skaitliumi, tai ji išgali išleisti daugiau knygų, nes tuomet didesnis narių skaitlius daugiau duoklių su moka, tai daugiau ir stambesnių veikalų gali išleisti. Šitai vienas pavyzdis 1909—1910 metais, nariai gavo visus Dr. V. Kudirkos raštus, arba 1916 metais gavo net po penkias knygas, o tik už tą 60 centų metinio mokesnio.

Vėlesniais laikais draugija yra išleidusi tokių svarbių veikalų, kaip „Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje", „Kitas Karas", „Psichologijos Vadovėlis", „Pasaulio Istorija", kurios pirmasai tomas jau nariams išdalintas, o kitu du tomu spaudoje. Šituos visus pastaruosius veikalus kiekvienas lietuvis privalo įsigyti ir perskaityti.

Nuo įsikurimo iki šiam laikui draugija yra išleidusi knygų už $50,000.00. Kiek moralės naudos draugija lietuviams suteikė, to turbut niekas apkainuoti neįstengtų.

Nesakysime, kad Tėvynės Mylėtojų Draugija pati viena prikėlė iš letergo Lietuvių Tautą, nes ir kiti žmonės, draugijos, anais priespaudos laikais vedė intensyvę kovą už spaudos ir žodžio laisvę, kaip Amerikoje ir Didžiojoje Lietuvoje, taip ir Prusų Lietuvoje, ypatingai Tilžėje ir Klaipėdoje. Bet galima tvirtinti kad Lietuvos atgimimo gadynėje per Tėvynės Mylėtojų Draugijos tarpininkystę, Amerikos lietuviai begalo daug prigelbėjo savo broliams vesti kovą Lietuvoje už Lietuvos nepriklausomybę; šitos dvasiškos ir moralės paramos skaitlinėmis įrodyti negalima, tai ir įvertinti nėra galimybės.

Kad butų galima apkainuoti T. M. D. kulturinis apšvietos darbas, tai matau reikalingu paminėti atskyrus leidinius; tik tuomet galėsime turėti maž-daug nuovokos. Ir štai:

1. **„Keistutis"** — Tragedija 5-kiuose aktuose. Iš Auskio vertė Dr. Vincas Kudirka. Spausdinta Tilžėjo 1897 m., 101 puslapių. Laida 3,000 egz.

2. **„Orleno Mergelė"** — Tragedija 5-kių aktų. Iš F. Schiller'o vertė Dr. Vincas Kudirka. Spausdinta Tilžėje 1898 m.; 158 puslapiai. Laida 3,000 egz. — išsibaigus.

3. **„Lenkai ir Lietuviai"** — nuo 1228 m. iki 1430 m. Parašė Žemkalnis. Spausdinta Chicago, Ill., 1899 m.; 64 puslapiai. Laida 3,000 egz. — išsibaigus.

4. **„Grovo Kyburgo Kelionė į Lietuvą"** — 1397 m. Parašė Dr. J. Basanavičius. Spausdinta Plymouth, Pa., 1900 m.; 53 puslapiai. Laida 5,000 egz. — išsibaigus.

5. **„Vanduo Ant Žemės, Po Žeme ir Viršuje Žemės"** — Parašė Rubakin'as. Vertė Drugys. Spausdinta Chicago, Ill., 1900 m. Puslapių 53. Laida 5,000 egz.

6. **„Baudžiava Lietuvoje"**. Parašė Žmogus. Spausdinta Chicago, Ill., 1901 m. 76 pusl. Laida 5,000 egz.

7. **„Geologija"** — Iš Archilbald Geike. Vertė S. M. Spausdinta Plymouth, Pa., 1901 m. 144 pusl. Laida 5,000 egz. — išsibaigus.

8. **„Kaip Sutaisytas Žmogaus Kunas"**. Parašė S. M.; su paveikslais. Spausdinta Plymouth, Pa., 1902 m. 144 pusl. Laida 5,000 egz. — išsibaigus.

9. **„Prano Vaičaičio Eilės"**. Spausdinta Plymouth, Pa., 1903 m. 155 pusl. Laida 5,000 egz.

10. **„Kaip Žmogus Gyveno Ant Žemės"** — su paveikslais. Parašė S. M. Spausdinta Chicago, Ill., 1903 m. 47 pusl. Laida 5,000 egz.

11. **„Chemija"**. Parašė Roscoe. Vertė S. M. — su paveikslais. Spausdinta Plymouth, Pa., 1903 m. 116 pusl. Laida 5,000 egz.

12. **„Žemės Istorija"**. Parašė S. M. — su paveikslais. Spausdinta Chicago, Ill., 1904 m. 54 pusl. Laida 5,000 egz.

(Daugiau bus)

ČIURLIONIES GALERIJOS RUMAI.

Kaune, Žaliajam kalne, šalia Meno mokyklos, baigiami statyti laikini Čiurlionies galerijos rumai. Statybai buvo skirta 220.-000 litų, bet šios sumos neužteko. Rumai yra dviejų aukštų. Pirmas aukštas turi 4 nedideles sales ir kelis kambarius liaudies dailės istorijos muzėjui. Antras aukštas tokio pat didumo. Šio aukšto salėse bus Čiurlionies gelerija. Visi paveikslai vargu bau tilps, nes vien tik Čiurlionies paveikslų yra 216, o be to, dar kitų menininkų 39. Galerijos atidarymas įvyks netrukus.

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal *C. Delesle Burns*, iš anglų kalbos — *V. Dargvainis*).

(Užbaiga)

Bet valdžios ir turi bendradarbiauti, jei nori, kad išsilaikytų tvarka ir laisvė. Visi, kas turi politinę jėgą bet kuriame krašte, ar dėka žmonių balsavimams, ar tik delto, kad patys pasiėmė kontrolę, privalo sutikti su tuo, kad ir kitų kraštų valdžios darbuojasi tokiais tikslais, kurių pamatas yra toks pat. Yra ir, žinoma, bus kraštų, kur ne visa taip yra, kur tie, kas valdo jėgą, net ir savo krašte netarnauja tvarkai, laisvei ir bendrai visų naudai. Tokie žmonės ieško tik arba privatinio turto, arba garso; taip sutvarkytos valdžios turi buti skaitomos civilizacijos priešais. Bet visos valdžios, veikiančios jų valdomųjų žmonių naudai, privalo suprasti, kad tikriausis kelias tai naudai pasiekti yra bendradarbiavimas su kitomis valdžiomis. Daug yra kelių, kuriais tas bendradarbiavimas gali eiti tolyn, kad ir jau aprašytu Universalinės Pašto Sąjungos pavyzdžiu. Gi visų valdžių bendradarbiavimo centras turėtų buti Tautų Sąjunga.

Rytdiena paregės Tautų Sąjungą daug patobulėjus savo organizacijoje, daugiau tautų tikės jai, pertai ir ji pati bus daug tvirtisnė ir įtakingesnė. Įvairių kraštų gyventojai privalo rimtai pagalvoti apie tai, ką Tautų Sąjunga gali padaryti, — vadinasi, jie privalo suprasti, ką reiškia valstybių bendradarbiavimas kovoje su ligomis, ar atidarant naujus pasaulio resursus. Kai šitoki minčių ryšis bus jau bendra, tai civilizacija nužengs naują žingsnį pirmyn.

Civilizuotas gyvenimas nėra ir niekados nebuvo vienos kurios tautos privatinė nuosavybė arba išimtinai jos laimėjimas. Civilizacijos butinybė yra tarpusaviai tautų santykiai; jei viena kuri tauta užkariautų arba visai sunaikintų visas kitas, tai vienos gentkartės laikmečiu užkariautojai nupultų žemyn ligi barbarizmo laipsnio. Bet civilizuotas gyvenimas nėra saugus. Negalime ilsėtis, „irklus pasidėję". Maistas ir drabužiai, kuriuos naudojame, mokslas ir menas, kuriuos paveldėjome, visa tai gali žuti vėl kokioje nors visuotinoje suirutėje ar kokių naujų, dar labiau pražutingų karų eigoje. Taigi daug rimtų žmonių mano, kad reiktų panakinti armijas ir laivynus ir reikia kad visi žmonės, turčiai ir beturčiai, mylėtų vieni kitus. Jei kas nors siektų šitokio tikslo, tai, be abejonės, gautų visų žmonių paramos, arba, jei ne, — tai turėtų pilnas rankas darbo.

Bet lengvesnis budas civilizacijai apsaugoti, rodos, butų — palikti kliutis prie susitarimo pačios sau ir imtis paprastųjų taikos darbų meno, mokslo ir prekybos srityse. Jei įvairių tautų bus išmokta bendradarbiauti tokiais aiškiais tikslais, kai kova su ligomis, ar valdymas gamtos jėgų, tai jos greitai pažins ir pačią bendradarbiavimo vertę. Tušti draugingumo sentimentai nėra taip tvirtas taikai pamatas, kai bendras įkainavimas to, ką laimėjome praeityje dėka tarptautiniam santykiavimui. Ateityje taika bus saugesnė, jei visi galės suprasti ir žinoti, ko galima netekti, jei ramųs tarpusaviai tautų santykiai bus sutraukti. Taigi artimiausis taikos uždavinys turi buti taip išplatinti santykiavimus ir bendradarbiavimą tarp atskirų valstybių, kad niekas nebenorėtų atsisakyti nuo naudos, koki gaunama iš tų santykiavimų.

Įvykiai po Tamsybės Amžių, kuriais prasidėjo ši istorija, veda mus naujon gadynėn. Kadangi jau arti tukstantis metų, kaip Europiečiai pabandė įkurti tas tradicijas, kurioms ir mes priklausome, galima, tarytum, manyti, kad šis pasaulis jau yra senas. Bet ne taip yra. Mes esame dar laik civilizacijos pradžioje, ne pabaigoje. Paskutiniųjų tukstanties metų laimėjimai — tai tik pirmosios civilizuoto gyvenimo pastangos ir pirmieji bandymai. Net ir musų pačių amžiaus išradimai yra tik pradžia musų žinijos apie pasaulį ir apie musų jėgas kovoje su pasaulio jėgomis. Senovės menas nepaseno taip, kaip jos mokslas, bet net ir tas menas turės savo konkurentus ateityje. Žmonių maneros jų santykiuose su kitais žmonėmis, kas įrodo jų kulturingumo laipsnį, be abejonės, bus švelnesnės. Bus daugiau šviesių bendromenių, netik geriau suorganizuotų, bet ir geriau mokančių pajungti savo taisykles ir savo papročius gyvenimo menui.

Šitokiu budu Rytdiena nėra tai paskutinis santykiavimų istorijos skyrius, bet pirmas lapas naujoje ir įdomioje serijoje, kurią dar rašys, gal ne butinai ir ant popieriaus, šitos taikos ir laisvės istorijos skaitytojai.

MOČIUTĖS MALDA.

Kuždasi kalne balti berželiai,
Pakalnėj spindi upelio juosta;
Saulė užsnudo, o vakarėlis
Jau pabučiavo kalnelių skruostą.

Užšventė žemė, užšventė žmonės,
Ir piemenėlio ragas nutilo.
Baltai sidabru pievas nubarstė;
Malda be žodžių į dangų kilo...

Pirkia sulinkus sodely klupo;
Šviesi žvaigždutė viršuj jos spindi.
Ąžuolas senas, parėmęs dangų,
Sako: — Mųs bočiai buvo galingi!..

Pirkioj močiutė, rankas sudėjus
Meldžias sunelį, karan išrengus;
Skausmo ir vilties skaidrųs šešėliai
Slankioja tyliai pro pirkios langus.

Dieve, palaimink mano sunelį!..
Negrįžk, suneli, kol tėvų žemę,
Nors vieno priešo dar mindžios koja—
Te tavo kardas mums laisvę lemia...

Sugrįžk, suneli, kovą laimėjęs...
Tada tik bočių vėlių pavėsy,
Paleidęs žirgą į plačias pievas,
Ramiai po žygių tu pasilsėsi...

Dieve, palaimink, — meldžias močiutė.
O jos sunelis gina tėvynę...
Ąžuolas senas, dangų parėmęs,
Pasakų tiesia senovės pynę.

Meldžias močiutė ir už sunelį,
Ir už didvyrių žygius šventuosius...
Ji girdi kuždant savo maldoje
Pavėsio aukštus, šakotus uosius.

J. Augustaitytė-Vaičiunienė.
(„Trimitas")

NUO ŽEMĖS LIG SAULIŲ.

Einant į platų pasaulį klajoti
Aš nusiskyniau sau rožę gauruotą,
Kad neužmirščiau mylėt ir svajoti,
Kad beklajodamas švęsčiau sau puotą.

Vos tik aš spėjau išeiti į svietą,
Kažkas man jaunąją širdį įgėlė,
Kažkas man padavė akmenį kietą,
Kažkas apspiovė man žydinčią gėlę...

Aš bemylėdamas gražųjį svietą
Džiaugsmą nešiau jam, kaip kudikio širdį,
Siuliau jam meilę, krutinėj palietą,
Jis gi tylėjo lyg, tartum, negirdi...

Einant toliau man linksmam sau per svietą
Vėl kaip ir pirma man širdį įgėlę...
Skausmą pajutęs krutinėj palietą,
Spaudžiau į širdį aš savąją gėlę...

Bet ir gėlė jau širdies nebeguodė:
Nešant ją saulei per dykumų barą
Man bepaliko dygliai tik pajuodę—
Ir užmiršau aš pasaulį... negerą...

Šiandien aš, žemę pamynęs po kojų,
Saulių šaly auginu sau leliją,
Vienas, kaip viešpats, džiaugiuos ir dumoju
Giedras valdau sau sapnų karaliją...

Jeigu kam ilgu klajoti po svietą,
Jeigu kam siela nuo skausmo negyja,
Neškit man ašarą, meilėj pralietą,—
Aš jai praskleisiu čia baltą leliją...

Petras Vaičiunas.

1923—XII—6.
(„Trimitas")

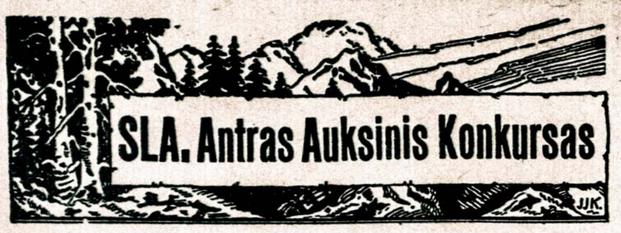

SLA. ORGANIZATORIAMS PATARIMAI

VALIOS STIPRYBĖ.

Apart visų kvalifikacijų, kurios reikalingos pasekmingam organizatoriui, svarbią, jei nesvarbiausią, rolę lošia ir valios stiprybė. Yra daug žmonių, kurie turi užtektinai drąsos, ambicijos ir net kartais pasiryžimo, tačiau neturėdami valios stiprybės, jie suklumpa ant pirmo nepasekmingo nuotikio. Tuomet išgaruoja jų ir kitos gražios ypatybės ir jie pasilieka vien tik gerų norų žmonėmis.

Tiesa, yra daug geriau buti gerų norų žmogumi, negu kad nieko gero ir prakilnaus savyje neturėti, tačiau vien su gerais norais toli nenueisi ir nieko nepasieksi. Gali turėti gražiausius sumanymus, gali turėti geriausius norus tų sumanymų pasiekimui, tačiau jei sėdėsi rankas sudėjęs ir nesistengsi realiu darbu tų savo gražių sumanymų gyveniman įkunyti, tad tie sumanymai vien sumanymais ir pasiliks. Geri norai jokios realės naudos tau neduos. Net ir patarlė sako: „gerais norais visas pragaras išgręstas."

Kartą tulas jaunas profesionalas sutiko savo profesorių, pas kurį mokinosi universitetą lankydamas ir pradėjo guostis, kad jo pasirinktoji profesija yra labai bloga, nes esą daug tos profesijos žmonių ir todel sunku net pragyvenimas padaryti.

— Ar žinai kodel tau sunku pragyvenimas uždirbti? — klausia jo rustum balsu profesorius.

— Todel, kad nėra vietos, kad perdaug yra tos pačios profesijos žmonių.

— Netiesą kalbi! — sušuko profesorius. — Kiekvienas silpnadvasis tinginys taip kalba, kad but lengviau jam su savo sąžine derėtis.

— Aš nesuprantu Tamstos! — stebisi jaunikaitis.

— Iškilk aukščiau kitų žmonių, o ten rasi vietos daugiau, negu tau reikalinga, kad garsiausiu ir turtingiausiu pasaulio žmogumi pastojus — atsakė rimtai profesorius.

— Labai geras ir gražus patarimas, — džiaugiasi jaunikaitis — bet nurodyk Tamsta man budus, kaip aš galėčiau susirasti sparnus, kurie mane iškeltų į gyvenimo viršunes.

— Pats susirask, nes skolinta medžiaga netvirta ir ji tavęs neišlaikys gyvenimo viršunėse. Pagaliau neieškok sparnų, nes jie tik laikinas įrankis išsilaikymui viršuje kitų. Už kiek laiko sparnai pails ir busi priverstas kristi atgal, iš kur pakilai. Jei nori tvirtą poziciją gyvenimo viršunėse susikurti, tai privalai nesudaužomoms ir gerai sucementuotoms plytoms sau kelią į tenai nutiesti. Savo ateities kelio pamatan dėki Darbą ir ant jo tieski nesudaužomas plytas: Drąsą, Ambiciją, Pasiryžimą, Ištvermę ir jas sucementuok savo Valios Styprybe. Tuomet niekas negalės sutrukdinti tavęs bežengiančio prie savo užsibriežto tikslo.

Trumpai sakant, valios stiprybė yra tuomi cementu, kuris suvienija ir palaiko kruvoje ambicijos, pasiryžimo ir ištvermės ypatybes, kurios mus nuveda prie užsibriežto tikslo. Tik valios stiprybę turėdamas žmogus pergyvens visas sunkenybes, pergalės visas kliutis ir pasieks to, ko siekia. Taigi ir SLA. organizatoriams butinai reikalinga apsišarvuoti valios stiprybe, kad jie galėtų pergalėti visas kliutis, šiandien stovinčias ant jų kelio organizavimo darbuotėje.

Tiesa, reikia buti atsargiam, kad savo atkaklumo, bei užsispyrimo nepalaikius valios stiprybe. Nors šitos ypatybės yra dideliu akstinu, kurstančiu žmones prie veikimo, tačiau jos gali privesti prie fanatizmo. Pagaliau jos nėra tvirtos. Sutikus pirmą didesnį nepasisekimą, jos gali sudužti. O valios stiprybės jokia jėga neįstengs sulaužyti. Gali ją laikinai nuslopinti, tačiau niekas neįstengs jos visiškai sunaikinti.

Gal nė vienas paklaus: kas-gi perviena toji valios stiprybė? Į tai atsakyti galima tiek: tai yra žmogaus budo, ambicijų, pasiryžimo ir ištvermės išauklėtas atributas, tai yra nesulaužoma jėga, kuri prieš nieką nenusilenkia, prieš didžiausias sunkenybes atsilaiko.

Pavyzdžiui, daugelis žmonių turi blogus įpročius: girtuokliauti, rukyti, kaziruoti, muštis, vogti, meluoti ir tt. Beveik kiekvienas žmogus yra dėjęs pastangų, kad pasiliuosuoti nuo tų blogų įpročių, tačiau dauguma tampa nugalėtais, nes jie neturi išauklėtos valios stiprybės. Jie turėjo užtektinai ir drąsos, ir ambicijos, ir pasiryžimo, kad kovą pradėti, tačiau neturėdami valios stiprybės, kuri sujungtų jų geras ypatybes ir duotų joms nesulaužomos jėgos, pralaimėjo tą menką kovą ir pasiliko posenovei savo blogų ir net sveikatai kenksmingų įpročių vergais.

Tą patį galima pasakyti ir apie SLA. organizatorius. Štai išrenkama organizatorium energišką, darbštų ir pasiryžusį dirbti žmogų. Pradeda savo darbą ir sutikęs vieną, kitą pasipriešinimą, nepasisekimą, o jei dar, gink Dieve, kokis tamsunėlis jį iškolios, kuomet jį pakalbina prisirašyti prie organizacijos, ir organizatoriaus jau nėra... Nebeliko nei energijos, nei pasiryžimo, nei darbštumo. O valios stiprybę turinti žmonės taip nedaro. Jis žino, kad tuomi gero daro savo artymui, tad jei vienas yra neišmanėlis ir nesiduoda, kad jam gero padaryti, tai suk jį devynios — jis eina prie kito, trečio ir pagaliau suranda išmintingų žmonių, kurie pasinaudoja jo patarnavimu.

Vieni žmonės turi prigimtą valios stiprybę, o kiti gali ją lengvai išauklėti, jei tik tam pastangų padės. O kadangi valios svirtybė yra pamatu visų musų pasisekimų, todel negaila ir pastangų dėti šitos, taip reikalingos kiekvieno žmogaus kasdieniam gyvenime, ypatybės išauklėjimui. Valios stiprybė yra kelrodžiu prie galutinų musų laimėjimų, todel laikykimės jos, o jei jos neturime, tai išsiauklėkime ją.

KONKURSO DARBUOTOJU PRANEŠIMAI

207 kp., So. Manchester, Conn., org. A. Tvaranaitis praneša: „Vasaros karščiams užėjus nebuvo galima nei norėti didelio darbo atlikti, nes žmonės, gyvenantieji mažoje kolonijoje, liuosą laiką praleidžia ‚po medžiu'. Taigi ir prirašymas naujų narių prie SLA. nesparčiausia ėjo, vienok laikas veltui nebuvo leidžiamas ir per du mėnesiu — iki 31 d. rugpiučio dar gavau 9 naujus narius, 3 į didelių skyrių ir 6 į jaunųjų — vaikų skyrių. Manau, kad atvėsus orui bus galima daugiau pasidarbuoti prirašymui naujų narių. Linksma paminėti ir tas, kad su pabaiga šių metų bus tveriama SLA. jaunųjų skyriaus kuopa."

Brolio Tvaranaičio pranešimas labai gras! Kaip del tokios mažos lietuvių kolonijos, kokia yra So. Manchesteris, tai SLA. Antro Auksinio Konkurso darbuotė stovi gana žymioje vietoje. Ypač labai malonu patirti, kad gerbiami SLA. 207 kuopos darbuotojai rengiasi sutverti SLA. jaunuolių kuopą. Taip ir reikia broliai, nes SLA. jaunuolių kuopos yra pamatiniu dėsniu musų organizacijos ateičiai.

SLA. ANTRAS AUKSINIS VAJUS.

Prasidėjus Antram Auksiniam vajui, čikagiečiai lietuviai subruzdo. Ypač 36-tos kuopos organizatoriai stvėrėsi iš peties ir nuo širdies prirašinėti naujus narius.

D-ras A. L. Graičunas, 36-tos kuopos daktaras-kvotėjas, jau išegzaminavo 85 naujus narius ir jų aplikacijas pasiuntė Centran. Ant rankų dar turi neišegzaminuotų aplikantų 10. Taip kad iki pirmai dienai rugpiučio 36-ta kuopa priėmė 95 naujus narius.

Organizatoriai 36-tos kuopos užsispyrė prirašyti mažiausiai pora šimtų narių. Nors ir kitos Chicagiškės kuopos neapsileidžia ir pasiryžę yra **padauginti 2-rą apskritį viena tukstantine.** Tas gerai.

Čikagietis.

S. L. A. REIKALAI

NEPAMATUOTI NUSISKUNDIMAI.

Amžinai matosi komunistinėje spaudoje nusiskundimai ir kaltinimai S. L. A. organizacijos priešakyje stovinčių žmonių, kad buk SLA. organas „Tėvynė" ir Pildomoji Taryba nuolatos bara ir draudžia tik komunistų kontroliuojamas kuopas ir apskričius, o tautininkams ir socialistams nieko nesako. Todel esą yra aišku, kad SLA. Centras tarnauja tik tautininkams ir socialistams, o komunistus peikia ir jiems lygių teisių SLA. organizacijoje nepripažįsta. Šitoki nusiskundimai ir kaltinimai SLA. Centro yra jau galutinai nudėvėta komunistų kasdieninė maldelė.

Bet pažvelgkime bešališkai į šituos komunistinės spaudos šukavimus ir nusiskundimus, o pamatysime visai ką kitą ir suprasime delko ta komunistinė spauda taip šukauja prieš SLA. viršininkus. Reikia atminti, kad SLA. viršininkai, kuriems turi rupėti organizacijos labas, kitaip elgtis negali ir pasakysiu dar tiek, kad šiandieniniai S. L. A. viršininkai peršvelniai elgiasi su komunistų kromeliui tarnaujančiais S. L. A. nariais. Nei tautininkų, nei socialistų spauda tokiu budu ir tokiomis šlikščiomis priemonėmis nepuola SLA. viršininkų, kaip tatai daro komunistiniai rėksniai savo spaudoje. Dar butų netaip bloga, jei organizacijos viršininkus kad ir pašalinė spauda kritikuotų rimtu budu ir, pasiremdama faktais, nurodytų jų klaidas ar netikslumus jų darbuotėje. Tačiau pas komunistus šito nėra. Jie tiek SLA. organo redaktorių, tiek kiekvieną SLA. Pildomosios Tarybos narį atskiriai ir kartu visą Pildomąją Tarybą puola nepamatuotai, be jokių faktų šmeiždami, įvairiai kaltindami, visokius nebutus dalykus prikaišiodami. Mat šita spauda laikosi to principo: šmeižk, šmeižk, o su laiku kad ir mažas trupinėlis tų purvų gal prilips prie purvinamų žmonių.

Kuomet komunistinė spauda ir jų kalbėtojai šitokiu budu be jokios paliovos puola SLA. viršininkus, tai suprantama, kad nei SLA. organas, neigi šmeižiami S L. A. viršininkai negali nutylėti ir nors retkarčiais reikia parodyti murzinas komunistinių rėksnių veidas. Bet tuomet komunistams nepatinka ir jie tuojaus pradeda šaukti, kad jiems Susivienijime nepripažįstama lygių teisių su kitų įsitikinimų žmonėmis ir kad SLA. Centras tarnauja tautininkams ir socialistams. Vienok komunistai nenori žinoti, kad nei tautininkų, nei socialistų spauda tokiu budu nepuola SLA. Centro ir nesistengia sukelti organizacijoje vaidus ir suirutes, kaip tatai daro komunistų vadai ir spauda. Jei kuomet nors tautininkų ar socialistų spauda kritikuoja SLA. viršininkų darbus, tai pasiremdama faktais ir konstruktyvėje formoje nurodo vieną ar kitą netikslumą, kuomet toki netikslumai pasitaiko organizacijos gyvenime. Todel nei SLA. organui, nei Pildomąjai Tarybai bendrai, ar jos nariams atskiriai, nėra reikalo ką nors sakyti prieš tautininkų ir komunistų spaudą ir prieš jų vadus, nes jie musų organizaciją konstruktyviai remia ir tokiais šmeižtais, tokia šlikščia demagogija nesivaduoja, kaip tatai daro komunistai ir jų spauda. Juk niekas negalėtų įrodyti, kad komunistinė spauda nors menkiausiu straipsneliu atsiliepė konstruktyvėje formoje ir bešališkai įvertindama SLA. Centro darbus. Jei komunistai negali SLA. Centro darbų apversti aukštyn kojom ir vėliaus šmeižti tuos darbus dirbančius žmones, tai nutyli.

Akyvaizdoje šitokios padėties ir šitokios taktikos linkui SLA. viršininkų iš komunistų pusės, negalima nei norėti, kad tarpe SLA. Centro ir komunistinių centrų butų kitoki santykiai, kokiais šiandien jie yra. Ir man regisi, kad kiekvienas sutiks su manim, kad tie santykiai SLA. Centro su komunistiniais to paties centro žmonių šmeižikais yra daug geresni, negu galima tikėtis, atsižvelgiant į komunistų taktiką ir nusistatymą linkui SLA. viršininkų. Ir todel čionai komunistai visai bereikalingai nusiskundžia SLA. Centru. Jie mat nenori suprasti, kad, pavizdžiu, žmonės labai nepakenčia gyvos kiaulės ne delto, kad ji vadinama kiaule, bet delto, kad ji yra labai įkirus gyvulys: lenda visur, knisasi, nesmagumą ir žalą žmonėms daro. Taip lygiai yra ir su komunistais. SLA. Centras ne delto laiks nuo laiko komunistinius rėksnius prisimena ir jų demagogiją demaskuoja kad jie vadinasi komunistais, bet delto, kad jie pereina visokias neteisybių ribas ir nesilaikydami net paprasčiausio žmoniškumo lenda kur jiems reikia ir kur nereikia ir be jokios gėdos šmeižia, niekina kaip SLA. viršininkus, taip ir kiekvieną jų partijos kromeliui netarnaujantį žmogų. Net mirusius žmones šmeižia! Pavizdžiu, begėdiškai apšmeižė daug SLA. labui pasidarbavusį buvusį SLA. Prezidentą ir Sekretorių velionį M. J. Damijonaitį.

Tą patį matome ir SLA. gyvenime tarpe pačių organizacijos narių. Tautininkai ir socialistai žino, kad Susivienijimas yra nepartinė apdraudos ir pašalpos organizacija ir su savo partijų reikalais į Susivienijimą nei nemėgina eiti. Jei ir pasitaiko tokių atsitikimų, kad nutariama skirti aukas ar išnešti SLA. kuopų ir apskričių vardu rezoliucijas, tai ir aukos skiriamos, ir rezoliucijos išnešamos vien tik bendrais visiems lietuviams reikalais. Grynai savo partijų reikalams nei socialistai nei tautininkai nieko iš SLA. nereikalauja ir niekuomet nesistengia Susivienijimo to kiems tikslams išnaudoti.

Bet su komunistais yra visai kitaip. Prie kiekvienos progos jie stengiasi ir SLA. vardu ir jo kuopų ir apskričių pinigais pasinaudoti grynai vien savo partijos reikalams. Štai tik pastarųjų kelių savaičių laiku net du SLA. apskričiai panaudojo SLA. vardą ir pinigus savo partijos reikalams ir niekino SLA. labui dirbusius ir dirbančius žmones. SLA. 5-tas apskritys nutarė paaukoti iš apskričio iždo 10 dol. neva Lietuvos politiniams kaliniams sušelpti ir tuos pinigus nutarė pasiųsti į savo partijos kromelį Chicagoje — į „Lietuvos draugų atstovybę". Visiems yra žinoma, kad šis komunistų partijos politinis fondas net viešai skelbia, kad į jį surinkti pinigai yra dalinami per pusę: viena dalis siunčiama (klausimas ar siunčiama?) Lietuvos komunistams, o kita dalis pasilieka vietiniai komunistų partijos propagandai ir kitiems reikalams. Bet iš Susivienijimo kuopų ir apskričių iždų pinigus imant, sakoma, kad jie skiriami „Lietuvos politinių kalinių šelpimui". Tuo tarpu po ta priedanga SLA. pinigais pasinaudoja tik komunistų partijos kromelis čionai, Amerikoje, ir Lietuvoje.

Antras įvykis, tai SLA. 2-ro apskričio išvažiavimas-piknikas, kuris įvyko pradžioje rugpiučio mėnesio. Šitas SLA. 2-ro apskričio išvažiavimas pasiėmė savo globon ir komunistų kontroliuojamą vaikų „Ateities Žiedo Draugijėlę" ir neva bendrai surengė išvažiavimą. Kiek skirs pinigų iš šito išvažiavimo pelno minimai komunistų kontroliuojamai vaikų draugijėlei, neteko sužinoti, nes tas laikoma didžiausioje slaptybėje. Tačiau moraliu žvilgsniu pasinaudota dviem budais: surengiant bendrą programą gerai pagarsinta SLA. narių tarpe šita komunistų draugijėlė, o antras dalykas, tai turėta progos pakolioti SLA. viršininkai ir kiti darbuotojai. Mat kalbėtojams nuo SLA. 2-ro apskričio nėra patogu taip begėdiškai pulti organizacijos viršininkus, todel programe pastatyta toki nešvarųs zaunytojai, kaip Jukelis ir jam panašus, kalbėti vardu vaikų draugijėlės ir jie į nieką neatsižvelgdami kolioja ir šmeižia SLA. viršininkus ir kitus SLA. organizacijai dirbančius žmones. Vadinasi, SLA. apskričio išvažiavime randa vietos visoki nešvarųs zaunytojai šmeižti to paties Susivienijimo viršininkus ir darbuotojus. Štai jums ir ištikimybė S. L. A. apskričių savo organizacijos reikalams!

Kuomet šitokius komunistinių politikierių darbus iškeli SLA. organe, tai tuojaus ir pradeda šaukti, kad juos niekina kad jiems lygių teisių su kitų įsitikinimų nariais Susivienijime nepripažįstama. Vienok jie nenori žinoti, kad nei tautininkų, nei socialistų valdomi apskričiai šitokiais darbais nepasižymi ir jie savo darbus SLA. organizacijos ribose taiko vien savo organizacijos labui ir su savo partijos kromeliu nelenda į Susivienijimą.

Išvada pati savaimi aiški: komunistai šaukia ir kaltina ir šmeižia SLA. Centrą ir kitus darbuotojus vien delto, kad jiems neleidžiama laisvai naudotis visomis SLA. kuopomis ir visais apskričiais — ergo visu Susivienijimu jų partijos reikalams. Jiems labai nesmagu, kuomet tokius jų darbus aprašo SLA. organas „Tėvynė" ir todel jie verčia kalnus ir ant „Tėvynės" redaktoriaus. Bet SLA. viršininkams ir nariams, kuriems rupi pačios organizacijos labas ir jos ateitis, kitaip elgtis negalima ir reikia stovėti S. L. A. reikalų sargyboje ir nuolatos demaskuoti slaptųjų politikierių tikslai, kad jie bereikalingai musų organizacijos neišnaudotų savo partijinio kromelio reikalams. Tegul komunistiniai politikieriai šaukia kiek tik jie pajėgia, o mųs visų pareiga daboti SLA. reikalus ir juos saugoti nuo suktųjų politikierių išnaudojimo.

Pr. Žilvitis.

PADĖKOS ŽODIS.

Šiuomi noriu išreikšti padėkos žodį SLA. Pildomąjai Tarybai ir SLA. Sekretorei už pareikštą man taip širdingą ir didžią užuojautą delei mirties mano mylimo vyro — velionio Motiejaus J. Damijonaičio. Ištikrųjų nerandu žodžių atsidėkavoti Tamstoms už tokį gilų atjautimą šios mano nelaimės.

Prie progos noriu pratarti nors trumpą žodelį į visus Amerikos lietuvius, pažymėdama, kaip neapsakomai yra svarbu kiekvienam lietuviui ir lietuvaitei prigulėti prie SLA. organizacijos, kurioje randasi užuojauta ir pašalpa laike ligos ar mirties, kuomet tokia nelaimė ištinka mus pačius, ar musų draugus bei gimines. Todel nuo savęs patariu kiekvienam vyrui ir moterei, kiekvienam jaunikaičiui ir panelei prigulėti prie SLA. garbingos organizacijos, nes tik tuomet galime jaustis laimingesniais laimėje ar nelaimėje. Iš širdies linkiu, kad kiekvienas Amerikos lietuvis ir kiekviena lietuvaitė prigulėtų prie SLA.

Marė Damijonaitienė.

SLA. 3-čio APSKRIČIO REIKALAI.

SLA. 3-čio apskričio piknikas 16 d. rugp., Courtney giraitėj, pavyko gerai, publikos buvo nemažas burelis iš Courtney apylinkės. Buvo gera muzika, tad kad ir ant pievos galėjo gerai šokti ir žaisti. Apskričiui likosi pelno $40.15. Ačiu kortniečiams ir J. Kuzmickui už pasidarbavimą del SLA. 3-čio apskričio labo.

J. Miliauskas, SLA. 286 kp. narys, McKees Rocks, Pa., užsiregistravo į SLA. 3-čio apskričio konkursą. Linkime gerų pasekmių laimėti pirmą dovaną prirašinėjime naujų narių į SLA.

SLA. 3-čio apskričio kuopų domei: kurios kuopos esate neužsimokėję metinių duoklių į apskritį už praeitus 1924 metus ir šiuos 1925 m., po 5c. nuo nario, malonėkite užsimokėti iki sekančiam apskr. suvažiavimui, kuris įvyks 25 d. spalio, 1925 m. Mokestis siųskite „money orderiu" arba banko čekiais ap-

skričio iždininko vardu: Tamas Gelčius, Bridgeville, Pa., o sekretorės antrašu: E. K. Šiurmaitienė, 15 Willard St., Carnegie, Pa. Kuopų fin. sekretorių pareiga iškolektuoti tuos mokesnius iš kp. narių. Taipgi pareiga primint, kad nariai užsimokėtų ir į bedarbių fondą. Nutarimas buvo garsintas organe ir „protokole" įrašytas, o paskutiniame apskričio suvažiavime tas nutarimas likosi užtvirtintas ir įėjęs į galią.

Siunčiant kartu narines mokestis į apskr. ir bedarbių fondą, malonėkite pažymėti kuriam skyriui kiek siunčiama, kad nebutų klaidos.

E. K. Šiurmaitienė,
SLA. 3-čio apskr. sekr.

Iš SLA. 3-čio APSKRIČIO VALDYBOS POSĖDŽIO.

Rugpiučio 23 d., Lietuvių Mokslo Draugystės Name, įvyko SLA. 3-čio apskričio valdybos narių posėdis, kuriame dalyvavo sekanti valdybos nariai: pirmininkas J. Gataveckas, vice pirmininkas A. Vainorius, sekretorė E. K. Šiurmaitienė, iždininkas Tamas Gelčius ir iždo globėjai — J. Kazlauskas ir K. Urmonas.

Pirmiausiai buvo išduotas raportas iš apskričio laikyto pikniko, Courtney, Pa., 16 d. rugpiučio. Iš raporto pasirodė, kad apskritys uždirbo ant minėto pikniko $40.15. Mat graži diena buvo pasitaikius. Raportas priimtas.

Po to buvo apkalbėta iždininko kaucijos klausimas. Mat iždininko užsistatytos kaucijos bonas pas pirmininką Vainorių buvo kur tai užsimetęs ir buvo reikalauta, kad naują užsistatytų ir šiame posėdyje paaiškėjo, kad jau del naujo kaucijos bono aplikacija yra paduota, tik dar bonas nebuvo gautas ir buvo pranešta, kad bonas bus gatavas antrytojaus ir bus priduotas pirmininkui J. Gataveckui. Vienok pirmininkas J. Gataveckas jau buvo atsikvietęs į šį valdybos posėdį J. Urboną, kaipo sekantį kandidatą po Gelčiui užimti iždininko vietą, jei tik but Gelčius neturėjęs parodymo, kad jau kaucijos bonas yra pareikalautas. Bet kaip reikia, tai Urbonui neteko progos užimti iždininko vietos — pasiliko Gelčius.

Buvo tartasi apie prakalbų maršruto surengimą 3-čiam apskrityje. Prakalbų rengime pasirodė dvi skirtingos nuomonės del kalbėtojų. Vainoriui užsiminus, kad but gerai, jei apskritys pakviestų SLA. Prezidentą St. Gegužį arba „Tėvynės" redaktorių p. Vitaitį, kaipo daug pasidarbavusius del SLA. ir geriausiai žinančius S. L. A. reikalus. Tačiau prieš šitokį Vainoriaus užmanymą tuojau išėjo J. Gataveckas, Šiurmaitienė, Urmonas ir J. Urbonas, nors pastarasis ir nebudams valdybos nariu pridėjo savo dvylekį, kad Gegužis ir Vitaitis, tai „no good", nors ne tiek viešai išeidami prieš Gegužį, kiek prieš Vitaitį. Mat bolševikai jei įmanytų, tai šaukšte vandens prigirdytų tą Vitaitį. Pasak Šiurmaitienės, „šiur" negeras tas Vitaitis, nes jis jos „nutarimus" pasiuntęs Bakanui. Jai pritarė ir Urmonas. Bet kokio kalbėtojo norėtų Šiurmaitienė su Gatavecku, tai jie nepasakė. Greičiausiai Buknį jie turėjo mintyse, arba kitą kokį bolševikišką agitatorių, tik kol kas nedrįsta viešai pasakyti. Mat dar jų nėra didžiumos apskričio valdyboje, tai atsargumo prisilaiko.

O aš turiu pasakyti, kad Gegužis arba Vitaitis tai tikrai yra pageidaujami Pittsburgho apylinkėje, nes 86 kp. iš North Sidės ir 40 kp. Soho dalyje jau yra nutarusios kviesti į Pittsburghą Gegužį arba Vitaitį, o aš esu tikras, kad prie to prisidės ir 90 kp. iš Bridgevillės ir tos kuopos tai yra didžiausios kuopos visam apskrityje. Pasiginčyta del kalbėtojų ir taip palikta. Esą jei važiuos pro šalį koks geras kalbėtojas, tai pakviesti ir tik žiurėti, kad butų SLA. narys ir kad vien kalbėtų apie SLA., bet koks, tai nenutarta. Greičiausiai nebus pakviestas jokis, nes katro norės Vainorius, tai to nenorės Gataveckas. Jei pačios kuopos neparsikvies Gegužį ar Vitaitį, tai iš apskričio sunku tikėtis gero kalbėtojo SLA. labui prie dabartinės padėties apskrityje.

Nutarta šaukti kuopų suvažiavimas spalio 25 d. LMD. Name ir nutarta, kad sekretorė, siųsdama kuopoms pakvietimus suvažiaviman, padarytų pastabą, kad katros kuopos neužsimokės į apskritį duoklių pirm suvažiavimo, tai neturės teisės suvažiavime dalyvauti. Mat sekantis apskričio suvažiavimas bus svarbus, nes bus nominuojama apskričio valdyba ateinantiems metams. Pirmiau, tai niekados nebuvo tokių griežtų pastabų kuopoms daroma. Pilnai pakakdavo, jei tik kuopų atstovai atveždavo savo mokestis suvažiaviman, tai ir budavo gerai.

Šiurmaitienė skundėsi ant „Tėvynės" redaktoriaus, kad jis netalpinęs kokį ten jos raštą ant S. Bakano kaipo apskričio sekretorės, bet pasiuntęs Bakanui ir kuomet „T." redaktorius taip padaręs, tai ji rašysianti į kitus laikraščius, tik nepasakė į kokius, turbut į „Laisvę". Aš esu tikras, jei Šiurmaitienės raštas but buvęs rimtas, be kolionių ir jei jos užmetimai Bakanui butų faktais paremti, tai but tilpęs „Tėvynėje". O jei pasikolioti ir šmeižti nori, tai geriausiai eiti tiesiai į „Laisvę". Tai aš norėčiau žinoti, ar apskritys yra įgaliavęs Šiurmaitienę rašinėti šmeižtus ir koliones ant kitų SLA. narių, pasirašant oficialiai apskričio sekretorė? Juk apie Bakano „prasikaltimą" nėra taręs savo žodį nė apskričio suvažiavimas, nė apskričio valdyba. O Šiurmaitienė pasivelija sau tokias teises, kurių ji ištikrųjų neturi. Jei but buvęs koks rimtas Bakano prasižengimas, tai but apskričio valdyba padariusi tinkamus žingsnius. Bet valdyba to nedarė ir nematė reikalo daryti. Tai kam reikalingi tie Šiurmaitienės šmeižtai?

SLA. narys.

SLA. 9-to APSKRIČIO BUVUSIO PIKNIKO 16 D. RUGP. 1925 M. ATSKAITA.

Įeigų viso buvo	$242.35
Išeigos:	
Už alų	$16.00
Už papsą	21.00
Už saidę	8.00
Už ice cream ir cones	18.95
Už cigarus, cigaretus, saldainius ir užkandžius	28.82
Randos už redžisterį	2.00
Muzikantui	10.00
Randos už giraitę	12.50
158 kuopos darbininkų kelionės lėšos	4.80
J. Jasinskiui už ledą ir troką	12.00
J. Žvingilui važinėjimo lėšos	2.50
J. Petkui randos už pečių ir karas	1.75
Susirašinėjimas ir randos už šaldytuvą	1.43
Už plakatus ir apgarsinimą „Tėvynei"	4.75
Viso išmokėta	$144.50
Pelno lieka —	$97.85

Visiems atsilankiusiems svečiams, bei kuopų nariams tariame širdingą ačiu už tokią gausią paramą!

SLA. 9-to apskr. pik. reng. komisija:

Jurgis Gribas,
Juozas Žvingilas,
Juozas Petkus.

P. S. Viršminėti pinigai tapo pasiųsti SLA. 9-to apskr. iždininkei.

NEKROLOGIJA.

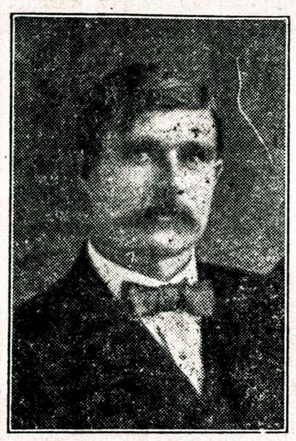

A. A. Juozas Kruopis, SLA. 92 kp. darbuotojas.

Liepos 28 d., 1:30 val. po pietų ištiko didelė nelaimė S. L. A. 92 kp., iš Courtney, Pa., darbuotojus ir šioje nelaimėje Juozas Kruopis prarado savo gyvastį. Velionis buvo savo šeimynos užlaikytojas, SLA. tykus darbuotojas, kartu ir kitų draugijų darbuotojas toje mažoje angliakasių lietuvių kolonijoje. (Kadangi apie šią nelaimę jau buvo rašyta „Tėvynėje", tad patį įvykį šios nelaimės apleidžiame. „T." Red.)

Taigi kaip žinome, kad bevažiuojant Lekavičiaus forde skersai gatvę, kita didelė mašina atlėkė baisiausiu smarkumu ir mušė į Lekavičiaus fordą ir pavilkus kokias 50 pėdų, davė į geležinį stulpą. Fordas sudužo į šipulius, o važiavusie forde D. Lekavičia ir V. Gamulis buvo sunkiai sužeisti, o J. Kruopis nuveštas į ligoninę už poros valandų pasimirė nuo baisių žaisdų. Buvo pašaukta ir velionio moteris į ligoninę, bet jau velionis buvo be žado ir negalėjo ištarti nė žodžio ir tuojaus pasimirė.

Velionis J. Kruopis išgyveno Courtney 25 metus ir visą laiką dirbo anglių kasyklose ir nebuvo patiktas jokios nelaimės, nors Courtneys lietuviai yra daug nukentėję nuo baisiosios nelaimės — eksplozijos Cincinati kasykloje 1913 metais, nes toje nelaimėje žuvo, rodos, 25 lietuviai. Velionis Kruopis tuo laiku dirbo kitoje kasykloje tai ir išliko gyvas, bet prisėjo padėti galvą draugijose besidarbuojant... Ir tos nelaimės didžiausiu kaltininku yra, tai neatsargumas automobilistų, kurie pergreitai važinėja.

Velionis Juozas Kruopis tolimesnėms lietuvių kolonijoms buvo mažai žinomas, nes jis į laikraščius nerašinėdavo ir pats niekur nevažinėdavo, bet tykiai darbavosi tarp vietos lietuvių draugijų. Tad netik šios apylinkės lietuvių angliakasių, bet ir svetimtaučių buvo gerbiamas ir mylimas ir prieš savo mirtį tarnavo Angliakasių Unijoj vietiniam lokale kaipo Pit-Komiteto narys. Prie lietuvių draugijų velionis priklausė sekamai: prie SLA. 92 kp. nuo 1903 metų, kada ši kuopa susiorganizavo. Nors vienu tarpu buvo apleidęs šią kuopą, rodos, 1911—13 m., laike permainymo SLA. konstitucijos, bet ir vėl grįžo atgal į SLA. kartu su savo motere ir visą laiką ištikimai ir sąžiningai darbavosi, dažnai budamas kuopos valdybėje pirmininku arba iždininku, arba komisijose kur tik reikėdavo, tai velionis niekados neatsisakydavo ir darbuodavosi sulig savo geriausios išgalės. APLA. 11 kp. tarnavo kaipo iždininkas nuo pat šios draugijos susitvėrimo 1919 metais, iki savo mirčiai.

Velionis Juozas Kruopis paėjo iš Lietuvos, Panevėžio apskrities, Kiburių valsčiaus, Leveikonių kaimo ir išgyveno šioje šalyje 25 metus, visą laiką Courtney, Pa., tik su mažais išėmimais. Paliko didžiausiam nuliudime moterį, 2 sunu ir 2 dukteris: Vincas 18 metų, Marė 16 m., Juozas 14 m., Aldona 12 metų. Paliko vieną brolį Lietuvoj ir 4 seseris, viena sesuo yra Amerikoj.

Velionis buvo ką tik užtiesęs pamatą savo gyvenimui, turėjo savus namus įsigijęs su kavalkiukiu žemės ir viriausįjį sunų leido į aukštąją mokyklą su ta mintimi, kad nors sunui nereikėtų lįsti po žeme ir galėtų sulaukti šviesesnės ateities. Sunus gana sekmingai mokinasi, bet ta netikėta ir nelaiminga mirtis nedavė velioniui jojo gražuosius planus įvygdint gyveniman. Tėvui mirus, sunus bus priverstas nutraukti savo mokslą ir užimti tėvo vietą, kaipo šeimynos duondavio, ir gal bus priverstas eiti į kasyklas ir maitinti šeimyną.

Velionis visados budavo linksmo budo ir mokėdavo juokauti taip savo namuose, taip ir viešuose susirinkimuose ir visados budavo nuoširdus ir pasirengęs patarnauti kiekvienam atsitikime. Visados buvo pavizdingas ir draugiškas ir mylėdavo naudingas knygas ir laikraščius ir kiek galėdamas skaitydavo.

Velionis palaidotas Mononga-helos kapinėse, dalyvaujant dideliam buriui netik vietos ir apylinkės lietuvių, bet ir svetimtaučių. Palaidotas su bažnytinėms apeigoms 1 d. rugpiučio.

Lai bus jam legva šios šalies žemelė.

S. Bakanas.

A. A. Mykolas Budeikis.

Rugpiučio 24 d., 1925 m., Mykolas Budeikis išvažiavo iš Harrisburg, Ill., su savo draugu Stasiu Kamanduliu į Shawneetown, Ill., arbuzų nusipirkti ir grįždami namo su arbuzais cimantuotu keliu No. 13, ir važiuojant skersai geležkelį užbėgo ant jų L. N. R. Co. prekinis traukinys ir velionį Mykolą Budeikį užmušė ant vietos — gyvas buvo 5 ar 10 minutų, o jo draugą, kuris važiavo fordo automobiliu, Stasį Kamandulį, lengvai sužeidė. Kamandulis sakė, kad arbuzas užpuolė ant brėko ir paslydo koja, tad negalėjo sulaikyti automobilio ir todel ištiko tokia katastrofa.

Velionis M. Budeikis įstojo į SLA. 16 kuopą, Harrisburg, Ill., 1 dieną kovo, 1921 m., amžiaus buvo 45 metų ir buvo paėmęs aukščiausius laipsnius — apsaugos $1,000 ir pašalpos $12. Velionis buvo nevedęs ir savo pomirtinę aprašė savo krikštų sunui — Stasiui Kiseliui.

Velionis paėjo iš Lietuvos iš Suvalkijos, Juodelių kaimo. Kaslink giminių, tai turėjo seserį Lietuvoje, ką liudija jos laiškas, rašytas 1921 m. Taipgi turėjo pusbrolį, kuris gyvena Ledford, Ill., bet pavardės nežinau.

Velionis buvo angliakasys ir prigulėjo prie Angliakasių Unijos ir vietinis lokalas savo lėšomis palaidojo. Buvo laisvų pažiurų, skaitė pirmeiviškus laikraščius ir palaidotas be bažnytinių apeigų rugpiučio 26 d. miesto kapinėse. Velionis buvo visų mylimas ir gerbiamas, ką liudija daugelis automobilių palydėjusių į kapus ir didelis buris jo draugų ir pažįstamų atidavė paskutinį patarnavimą. Velionio kuną parsivežė iš graboriaus į savo namus Antanas Kiselis, kuris buvo velionio geriausis ir seniausis draugas. Taipgi Kiselis pasirupino ir surengė laidotuves.

Ilsėkis Drauge Mykolai ramioj pakalnėj, kur kasdien saulutė leisdamasi nubučiuos tavo sustingusį kapą. Daugiau Tau nerupės nei darbai, nei bėdos, nes gyvu budamas išbuvai be darbo per keturis mėnesius delei tų žiaurų bosų užsispyrimo, kurie tave išmetė iš darbo. Lai Tau bus lengva šios šalies žemelė.

Antanas Geraltauskas,
SLA. 16 kp. fin. sekr.

A. A. Bernardas Puzonas.

Po penkių mėnesių sunkios ligos, rugpiučio 23 d., 10 val. vakare, Philipsburge valstijos ligoninėj, pasimirė Bernardas Puzonas, sulaukęs 56 metų amžiaus. Velionis išgyveno šioje šalyje 13 metų. Paliko Lietuvoje sunų Jeronimą 20 metų amžiaus ir kiek jaunesnę dukterį. Taippat paliko du brolius — Joną ir Grigorių, kurie gyvena Cleveland, Ohio, ir turėjo artimų giminių Paterson, N. J. Velionis iš Lietuvos paėjo iš Alytaus apskrities, Dugų miestelio.

Kuomet 1916 metais susitvėrė SLA. 256 kuopa Osceola Mills, Pa., tad ir velionis Bernardas stojo į SLA. 256 kuopą ir kaipo geras lietuvis nuoširdžiai darbavosi SLA. labui, budamas du metu finansų sekretorium, o po to likos išrinktas kuopos pirmininku.

Bet staiga velionio nuomonė pakrypo kiton pusėn. Kuomet išsiliejo Rusijoje kraujas ir tas kraštas pasidarė raudonas, tuomet ir velionis Bernardas pradėjo garbinti Kapsukus, Bimbas, Pruseikas ir todel daug sykių teko su velioniu susikirsti SLA. 256 kuopos susirinkimuose delei jo keisto pasielgimo. Budavo kuopos susirinkime, vietoje SLA. konstitucijos, išsiimdavo iš kišeniaus „Laisvę" ir skaitydavo visokius nebutus dalykus. Taipgi apie porą kartų teko susiremti laike balsavimų į Pildomąją Tarybą, nes velionis norėdavo aklai sekti „Laisvės" diktaturą.

Tačiau velionis buvo gerų norų ir minkšto budo žmogus, tad ir buvo galima tvarkoje su juo sugyventi. Budavo padarius jam pastabą, kad pirmininkas privalo laikytis tvarkos SLA. konstitucijoje nurodytos, o ne „Laisvėje", tad skubiai įsidėdavo „Laisvę" į kišenių ir pasiėmęs SLA. konstituciją vesdavo tvarką. Taipgi velionis prigulėjo ir prie vietinės šv. Antano draugijos, kuri velionį ir palaidojo 26 d. rugpiučio Lietuvių Tautiškose Kapinėse.

Lai buna lengva Jam ilsėtis šios šalies šaltoje žemelėje.

M. Makarevičius.

A. A. Karolis Varašius.

Su liudėsio pilnomis širdimis šiuomi paminime metines sukaktuves nuo mirimo dienos mano mylimo vyro ir musų brangaus tėvelio velionio Karolio Varašiaus, kuris persiskyrė su šiuo pasauliu rugsėjo 10 d., 1924 metų ir palaidotas Lietuvių Tautiškose Kapinėse. Mes vis liudėsio kupini minime mums bangą Velionio atmintį ir didžiausiam išsiilgime jo, leidžiame liudnas dienas. Bet žinodami, kad Jis pas mus daugiau negrįž, tad lenkdami galvas tariame: Lai buna Jam lengva šios šalies žemelė!...

Pasiliekam didžiausiame nuliudime:

Adelė Varašienė, sunus
Aleksandras ir dukterys
Alena ir Viktorija.

Piktai atkeršys tau tavo priešininkas, blogu atmokės nedėkingasis, bet dar daugiau pikto padarys tau tavo klystantis protas.

Iš Lietuvos Laikraščių

MIŠKAS — VIEŠA VIETA.

Š. m. rugpiučio m. 16 d. A. Panemunėje buvo šv. Roko atlaidai. Prieš atlaidus L. V. L. S-ga kreipėsi pas Kauno miesto ir apskrities viršininką, kad leistų padaryti A. Panemunės miške viešą pranešimą apie Seimo darbus. Toks V. L. S-gos prašymas nebuvo patenkintas, deliai šių metyvų: kad nurodytas miškas yra, einant viešųjų susirinkimų įstatymo § 16, vieša vieta, nes ten po pamaldų susirenka žmonės pasilsėti. Tokiu budu miškas virš 50 hekt.! dydžio apskr. viršininko nuomone yra „vieša vieta". Prie caro, liaudis ta teise nors neoficialiai, bet naudojosi. Ot, laikai pastojo...

DURPĖS IR KRAŠTO DURPINGUMAS.

Turimomis žiniomis, bendras musų krašte durpių plotas siekia 68.000 ha. Vidutinis durpių ploto storumas 3 su viršum metrai. Durpes tuo tarpu vartoja geležinkeliai, kai kurios dirbtuvės ir vietomis, kur kitokio kuro nėra — ukininkai. Sausų durpių tona šilumos atvėju lygsta tonai malkų arba pusei tonos akmeninių anglių. Anglių tona kainuoja apie 100 litų, malkų — 50, o durpių — 40. Racionališkai naudojant, durpių kaina gali but pigesnė vienu ketvirtdaliu. Durpynai yra valdiški ir išnuomojami įvairiam laikui nuo 8 iki 30 centų už žalių durpių metrą.

NAIKINAMOS SENOVĖS LIEKANOS.

Prie klerikų seminarijos buvo nuo 1520 metų užsilikęs originalės architekturos kaminas: aštuoniakampis, su įdomiais pagražinimais. Kaminas buvęs pastatytas gotiko stiliuje, vėliau remontuotas baroko stiliuje; buvęs dar stiprus, bet nesenai besiremontuodama seminarija jį nugriovė. Panašių kaminų Prancuzijoj esą 18 ir keliolika Vokietijoje; ten jie branginami, gi pas mus griaunami. Kažin, ar ką nors dirba archeologijos komisija?

DIDELIS PIKNIKAS

Didelį pikniką su išlaimėjimais rengia SLA. 113 kp. Nedėlioj, Rugsėjo-September 13 dieną, 1925 metų, BRAINARD GROVE, prie pat kelio stoties, 173 gatvekariu važiuojant nuo Hartford į Springfield, Thompsonville, Conn.

Prasidės 12 val. po nauju laiku ir tęsis iki vėlumai.

Gerbiami lietuviai ir lietuvaitės! Kviečiame visus be skirtumo į virš paminėtą pikniką, o ypatingai jaunimą. Puiki lietuvių orkestra gros visokius šokius, kur galės kartu šokti net šimtas porų ant naujai pataisytos platformos. Taipgi bus galima nusipirkti pigiai visokių valgių ir gėrymų.

Visus kviečia rengėjai.

Kuopu Susirinkimai

Greenfield, Mass. SLA. 297 kuopos susirinkimas įvyks 13 d. rugsėjo, 2 val. po pietų, pas Albertą Tamulį, 19 Elm St. Nepamirškite visi nariai atsilankyti į šį susirinkimą, nes yra svarbių reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 297 kuopos.

S. J. Kazlauskas — sekr.

Waukegan, Ill. SLA. 262 kp. susirinkimas įvyks 13 d. rugsėjo, 10 val. ryte, po num. 906 Adam St., pas S. Vaišnorą. Visi nariai malonėkite skaitlingai atsilankyti ir užsimokėti priklausančias mokestis. Taipgi turime ir kitų svarbių reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie S. L. A. 262 kuopos.

A. Pazarskas.

Severa's Skin Soap

vartok nuo odos ligų, veidui, galvai trinkti ir skutimuis. Pasekmingas muilas maudynosi kudikių.

Kaina 25 centai.

Kasdieninis vartok

Severa's Antisepsol

kaipo burnai plovimą ir gargaliavimui. Jis prigelbsti burnai užsilaikyti sveikame padėjime priduodant jai jausmą valumo ir tyrumo.

Kaina 35 ir 50 centai.

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

EKSTRA DIDELIS BARGENAS.

Pamatykit visą pasaulį per musų puikų stereoskopą, kuris yra padirbtas iš geriausios medžiagos. Jųs galite matyti paveikslus kaip ir tikrame gyvenime. Vaizdai iš Pasaulinio Karo. Istoriškos vietos Amerikoj. Dėdės Samo kariški laivai. Kristaus gyvenimas. Vizitas Romos ir Venecijos, taipgi daugelis kitokių puikių vaizdų. Su kiekvienu stereoskopu mes duodame 100 rinktinių ir geriausios rušies vaizdų. Taipgi mes pasiunčiame gero modelio gvarantuotą laikrodėlį, puikuose nikelio lukštuose, kuris laiką rodo labai teisingai ir tesės jums per daugelį metų. Laikrodėlį, Stereoskopą ir 100 vaizdų vertės mažiausia $8.00 mes parduodame tik už $4.75. Su kiekvienu orderiu mes pasiunčiame dykai revolverį B. C. 22 kalibro, kuris yra padirbtas puikiai ir su kuriuo jųs galite apsaugoti savo namus. Prisiųskit tik 35 centus del persiuntimo, o $4.75 užmokėsite, kaip tuos daiktus aplaikysite savo namuose. Užganėdinimas, gvarantuotas arba pinigai bus sugrąžinti. Siųskite orderį dabar, kol kaina pigi. Adresuokit:

PRACTICAL SALES COMPANY,
1219 North Irving Ave., Desk 55,
CHICAGO, ILL.

BALTIJOS AMERIKOS LINIJA,
tai vienatinė linija,
kurios laivai reguliariškai per ištisus metus susisiekia stačiai su laisvosios Danzigo valstijos portu, taip arti Klaipėdos, kad laivas ant kurio sėdot New Yorke atveža Jumis beveik į pačią Tėvynę-Lietuvą, ba iš Danzigo į Klaipėdą tai tiktai vienos nakties kelionė laivu be jokių ekstra iškaščių.

Sekanti išplaukimai iš New Yorko:
Laivas „ESTONIA" 22 d. Rugsėjo
Laivas „LITUANIA" 13 d. Spalio
Laivas „ESTONIA" 3 d. Lapkričio

Kainos laivakorčių: Į Klaipėdą visu keliu vandeniu: 3-čia kliasa $107; 2-rą — $132.50

BALTIC AMERICA LINE,
9 Broadway, New York City.
Kreipkitės čionai ar prie savo vietinių agentų.

Iš Šiaurės Lietuvos Krašto

Šiaurinė dalis Lietuvos yra kuosmarkiausiai nukentėjusi iš po didžiojo karo, iš po bermontininkų ir bolševikų viešpatavimo. Nuo 1915 m. rudens vokiečiai išviję iš Lietuvos rusus, apsistojo ne pertoli nuo jos rubežių — Kuršo rėdyboje (dabar Latvija) ir vesdami žutbutines kovas su rusais, visai sunaikino visą šiaurinę Lietuvą. Dalis ukininkų buvo išguita į tolimesnį užpakalį nuo vokiečių kariuomenės fronto, likusieji-gi nepaprastai žiauriomis priemonėmis vokiečių buvo išnaudojami, varginami. Laukai likdavosi nedirbti, nes didesnę dalį laiko priseidavo pašvęsti vokiečių patarnavimui, gyvuliai ir padargai buvo atimami. Žodžiu, apart vargo, skurdo vokiečių okupacijos metu nieko namatyta. Tad neveltui žmonės melsdavosi, kad greičiau rusai vokiečius pergalėtų. Didelė dalis gyventojų buvo ištremti į Rusiją, nes bijojosi pasilikti, žinodami nepaprastus vokiečių žiaurumus.

Pagaliaus, kilus vokietijoje revoliucijai, pralaimėjus vokiečiams karą ir išsikrausčius iš Lietuvos, buvo pradėtas nepriklausomybės stiprinimo darbas. Bet tai neilgai tesitęsė, nes neužilgo po vokiečių išsikraustymo, beveik visa šiaurinė Lietuva pateko į naujų okupantų rankas — į bolševikų komisarų rankas. Bolševikai dalino paimtus iš vokiečių, surinktus vokiečių iš vietos gyventojų, turtus. Pritrukus lengvai įgytų turtų, buvo pradėtos kraustyti ukininkų klėtys, skynios, spintos. Tik gegužio m. 1918 m., vargais negalais pasisekė nusikratyti bolševikų jungo.

Tuojaus vėl buvo pradėtas kurybos darbas. Bet ir vėl dar neramumų gana apščiai teko patirti. Tai buvo besirengę nauji okupantai šiaurinę Lietuvą valdyti ir plėšti — taip vadinami bermontininkai. Jie daugiausiai veikė Latvijoje ir Lietuvon patekdavo rečiaus. Bet pradėjus latviams bermontininkus gyti, beveik visi jie susigrumė Lietuvon — ypatingai daug nuo jų nukentėjo Biržų, Šiaulių apskritys. Vistik bermontininkam labai trumpai pasisekė Lietuvoje užsilaikyti — čia jie greit buvo sukulti ir turėjo nieko nelaukdami išsinešdinti. Taip daug prisėjo pavargti, pasiaukoti bekovojant su visokiomis nedorybėmis.

Pagaliaus rudeniop, liepos ir rugpiučio m. pradėtas vėl nenuilstanmas Lietuvos nepriklausomybės stiprinimas ir vietos pakrikusių reikalų tvarkymas. Pirmon eilėn stojo į darbą pažangusis elementas. Lietuvos dvasiškijai tuo laiku vien terupėjo, kad tik savo kailį gelbėjus, del nepriklausomybės jie tiek tedirbo, kiek tas siekė jų asmeniškus „kunigėlių luomo" interesus. Nebuvo inteligentų ganėtino kadro darbininkų, tad įsikinkusiem dirbt prisėjo nepaprastai daug ir sunkiai. Bet štai pradėjus ekonominiai ir kulturiniai stiprėti, musų „dvasios ganytojai" pradėjo kelti savo galvą ir viską versti ant savo fanatinio kurpalio.

Kaipo epizodą tų kovų eigos pasistengsiu nupiešti keletu pavizdžių. Prieš renkant visus Seimus, kunigėliai visoje Lietuvoje išsijuosę agitavo už krikščionis demokratus ir kitas kleboniškos dvasios partijas. Visos bažnyčių sakyklos virto agitacijos tribunomis; tas pat darosi renkant savivaldybes. Musų žmonės dar ant tiek nekulturingi, kad atskirtų kunigų demagogiją, plėtkas nuo tikro dalykų stovio. Jeigu jau kunigėlis sako, kad už tokią ar šiokią partiją balsuoti, tai ko čia belaukti — tad šventai tas ir pildoma. Ypatingai tą šventą „kunigėlių demagogiją" širdingai pildo dievobaimingos moterėlės. Tik tokiu budu musų klerikalai yra įsivieš-patavę visame krašte.

Toliaus, kada klerikalų viršus susidarė Seime, kunigai su davatkaujančia, aklai fanatine minia pradėjo veržtis į visuomeninį darbą vietose. Tuojaus susiaurintos savivaldybių teisės, genami iš ten prityrę darbininkai ir viskas eina sulig klebonijos įsakymų. Kalbu apie Biržų apskritį ir artimesnę apylinkę. Taip bent buvo priverstas atsisakyti nuo pareigų dirbęs nuo pat savivaldybių įsikurimo, kovojęs už krašto nepriklausomybę kaipo partizanas, M. Mažuika. Vieton jo pastatytas visai menko išsilavinimo žmogus. Mažuika turėjo atsistatydinti del permenko atlyginimo. Jam išėjus alga tuojaus buvo padidinta. Toliaus buvo pašalinti be jokių priežasčių seni valdininkai iš partizanų, apskrities viršininkas J. Broga ir apskrities policijos vadas K. Maldutis, kad jų vietas pavedus krikščionims demokratams. Mat Broga, Maldutis, Mažuika buvo bepartyviai žmonės. Del tokių pat motyvų Biržų apskrityje pakeista visa eilė sąžiningų, prityrusių lietuvių darbininkų. Tuo tarpu visa eilė rusų, lenkų ir visokio kitokio šlamšto prisišliejusio prie „krikščionių" varo demoralizuojantį žmones ir gėdą visam kraštui darantį darbą. Tokių typų niekas neliečia, girdi jie „ščiri krikščionims". Štai kaipo pavizdis kad ir Biržų Nuovados Taikos Teisėjas rusas Povilas Afonasijevas. Šis typas jau gerai žinomas kaipo priešvalstybiniai nusistatęs krašto išgama. Kyšių ėmimas, tendencingumas svarstant lenkų bylas papraščiausis reiškinys. Kad geriau pasipelnius Afonasijevas turi artimus ryšius su šunadvokačiu lenkuojančiu „pani" Steponovičiumi. Daroma taip: norint bylą išlošti patariama samdyti advokatą S... Advokatas nulupa didelį mokesnį, aiškiai pasakydamas, kad girdi pigiai niekas neišeis, reikia tepti... Taip pateisinama visa eilė degtindarių, valstybinio turto aikvotojų ir tt. Prieinama net iki tokio ciniškumo: vietos akčižės kontrolieris sustato protokolą ant visiems žinomo slapto bravarninko B., lenko, už uždraustą įstatymais darbą. Kada kontrolieris, paremdamas faktais, apkaltina B., teisėjas jį nubaudęs — pasikviečia, tuojaus iš posėdžio akcižės kontrolierį ir grąsina, kad toliaus protokolų tokiems asmenims, kaip B., nestatinėtų, kitaip gausiąs ir kontrolieris kalėti. Del ko rusas taip proteguoja lenkus, galite suprasti ir iš to, kad Afonasijevas yra vedęs lenkų buv. Lietuvos Seime atstovo Liauso seselę. Kada Liausas buvo ištremtas iš Kauno už priešvalstybinį darbą, tuojaus atkeliavo pas Afonasijevą ir apsigyveno. Ten buvęs ir dabar yra lenkų štabas, nes susirenka visos apylinkės lenkeliai — dvarininkėliai. Buvo bekalbama apie Afonasijevo iškėlimą, bet jį išgelbėjo vietinis lenkuojantis klebonas, kuris pats apšmeižęs vietinį pažangiosios visuomenės laikraštį „Biržų Žinios", padavė teisman už pasiteisinimą to laikraščio redaktorių M. Mažuiką, kurį Afonasijevas pasistengė, be jokio pamato, nubausti mėnesiu kalėti ir 500 litų piniginės pabaudos. Dėka to pat A. sukurstymams prieš „B. Ž." redaktorių M. M. užvestos net kelios bylos už klerikalų kritikavimą, kurios laukia gali but tokios pat „teisybės", kaip ir pirma. Mat Mažuika ypatingai krinta akin ne tik klerikalams kaipo bepartyvis, smerkiantis klerikalizmą asmuo, bet ir p. Afonasijevui jis nepatinka, kaipo veiklus visuomenės darbuotojas ir Šaulių organizatorius, kurių baisiai neapkenčia visi „proše panai".

Tokių faktų galima privesti visą eilę ne vien iš Biržų apskrities. Labai tankiai šalinami iš valdiškų vietų ne „krikščioniško" plauko prityrę lietuviai tarnautojai, o jų vieton skiriami be jokio mokslo cenzo žmonės, bile tik savos partijos, bile tik kleboniškas banatinis klapčiukas. Musų juodojo internacionalo „did vyriai" imasi pavizdį iš buvusio Rusijos carizmo. Įvedus spaudą varžančius įstatymus, faktinai įvedama ir cenzura, nes apskričių viršininkai gali uždrausti išleisti laikraštį iki jie neperskaitys ir pasakys „galima — leidžiu". Susirinkimai visur, neva del ramybės saugojimo, trukdomi ir agituoti gali tik kunigėliai iš bažnyčios.

Iš šių keletos pripuolamų faktų įsivaizdinkite broliai ir seserys, kaip gyvenasi ne klerikalinio nusistatymo visuomenei „demokratingoje" Lietuvos Respublikoje.

Publicistas Biržietis.

Dar Apie Velionį Antaną Vireliuną

(Iš Velionio jaunų dienų biografijos)

Pastebėjau „Tėvynės" num. 33, š. m., aprašymą, perspausdintą iš „Kl. Ž." kad Antanas Vireliunas mirė liepos 23 d., 1925 m., Palangoje. Kadangi aš esu buvęs Velionio draugu dar ankstyvose jaunystės dienose ir atsimenu jojo pradėtąjį darbą mokslo ir apšvietos skleidime tarpe savo draugų Kupiškio apylinkėje jau 20 metų tam atgal, tad ir noriu nors kelis žodžius tarti apie Velionio darbuotę.

Antanas Vireliunas 1904—5 metais jau buvo užbaigęs pradinę liaudies mokyklą Kupišky ir turėdamas talentą mokslui rengėsi įstoti į Mokytojų Seminariją Panevėžy. 1905 metais vasaros metu, siaučiant revoliucijiniam judėjimui Rusijoje lygiai ir Lietuvoj, tuo laiku Lietuvos moksleiviai dėjo pastangų, kad pamokinus kaimiečius kaip ieškoti sau laisvės ir teisių. Tada Antanas Viveliunas su kitais moksleiviais bendrai praplatino daug literaturos lietuvių kalboje ir dvasioje, kad supažindinus kaimiečius su miestų gyventojų reikalavimais iš caro laisvės ir teisių, bei autonomijos del mažųjų tautų.

Bet kad tuo laiku didžiuma kaime augusių jaunuolių tarpe 15 ir 20 metų amžiaus nemokėjo skaityti nei spausdinto rašto, tad A. Vireliunas su kitais moksleiviais suorganizavo grupę jaunuolių, kurie susirinkdavo pas žydelką „Motele-ni" Kupišky šventadieniais ir duodavo pamokas skaityti ir suteikdavo pradžiamoksliams reikalingą literaturą. Ir Antanas Vireliunas kviesdavo kiekvieną kaimo jaunuolį atsilankyti į paskirtą vietą nedėldieniais, vieton kad ėjus į bažnyčią prasnausti be naudos laiką. Čia jis budavo paskaito mums pasaulio naujienas, mat tais laikais laikraščiai buvo vien tik rusų kalboje, tad A. Vireliunas, perskaitęs rusų laikraščius, išaiškindavo aiškia lietuvių kalba. Iš to pradinio mokslo tarpe kaimo jaunimo pasekmės buvo didelės, nes tais metais didokas jaunuolių burelis pramoko skaityti. Aš tikiu, kad dar ir šiandien randasi iš tos grupės mokinių, kurie pilnai liudytų velionio Antano Vireliuno mokslo pasėtą sėklą.

1905 metais, tai yra revoliucijos laikais, daugelis ir kitų moksleivių Kupiškio apylinkėj prisidėjo prie kaimiečių jaunimo švietimo. Nekurie iš jų vėliaus daug nukentėjo nuo caro žandarų tik už lietuvinimą kaimiečių. Sekanti moksleiviai pasižymėjo apšvietos platinime: Povilas Karazija — Kalno vienkiemis; Povilas Pėža — Vežionių kaimo; broliai Madaikiai— Kazys ir Juozas — Kuosanų kaimo ir kiti, kurių čia nepaminėsiu.

Net Kupiškio pašto plėšimui įvykus 1905 m. rudenyje, ką atliko revoliucijinio judėjimo jaunuolių burelis, gal ir ten buvo kaltinamas Antanas Vireliunas sukurstime, bet ant kiek aš žinau, tai A. Vireliunas gana norėjo perspėti ir sulaikyti tuos pasiryžėlius nuo tokių žygių. Taipgi ir kituose tam panašiuose atsitikimuose A. Vireliunas visada perspėdavo kaimo jaunuolius nuo tokių nepadorių žygių.

Vėliaus, užsibaigus revoliucijos audrai, rodos, 1907 m., kurie iš moksleivių pasižymėjo revoliucijos laiku, buvo gaudomi caro žandarų ir areštuojami, kiti ir kalėjiman pateko. Tada ir A. Vireliunas daug laiko slapstėsi po miškus, bet tankiai žandarams lankant A. Vireliuno namus ir kratas darant kiekvienu atsilankymu, tad vieną sykį ant nelaimės pasisekė surasti keletas knygelių lietuvių kalboje, kurias jo viresnis brolis Petras prisisavino ir užtai likos areštuotas ir nuteistas 3 mėnesiams kalėjimo. Taipgi žandarai beieškodami kitų, jiems įskustų ypatų, vieną dieną ant nelaimės užtiko namie Povilą Pėžą, kuris irgi slapstėsi, tad likos suareštuotas ir nuteistas 6 mėnesiams kalėjimo. Kiti jo draugai pateko net į Sibirą, kaip Juozas Madaikis ir Kazys Gudas, Kuosanų kaimo. Bet velionis Antanas Vireliunas nuo to visko spėjo išsigelbėti ir tęsė savo mokslą toliau.

Aš apleidau Lietuvą 1909 metais ir neturėjau tikrų žinių ypatiškai nuo A. Vireliuno. Tik retkarčiais girdėjau per kitus tos apylinkės žmones, kad A. Vireliunas pasiekė savo tikslo moksle ir likos veiklus ir naudingas Lietuvos pilietis. Tad-gi Velionio mirtis yra apgailėtina visai pažangiąjai Lietuvos liaudžiai, nes nustojo vieną iš pažangiųjų mokslo vyrų ir dar tokiame jauname amžy — tik ką sulaukus 37 metų.

Augustas Sapiega.

Išradėjų Vargai

Dar ir šioj gadynėj turime nemaža tokių atsitikimų, kad išradėjai įvairių naudingų žmonijos gyvenimui dalykų turi didelio vargo iki įtikina žmones, kad jo išradimas yra naudingas. Senesniais laikais išradėjai turėdavo dar didesnio vargo tuo žvilgsniu. Ne vienas išradėjas buvo paskelbtas stačiai bepročiu ir ne vieno tokio išradėjo triusu šiandien visas pasaulis naudojasi.

Kiek vargo išradėjams tenka panešti kol jie įgyvendina savo išradimus, liudija kad ir tokios **aiškios ir rodos paprastos** mašinos išradimas, kaip siuvamoji mašina. Sulig F. L. Inf. Service pranešimo, siuvamos mašinos išradimo istorija yra sekama:

Elias Howe, Siuvamos Mašinos Išradėjas.

Elias Howe gimė 1819 metais, mieste Spemeer, Mass., ir buvo malunininko sunus. Budamas šešių metų amžiaus jau dirbo su kitais broliais ir seserims, kurie varstydavo vielas per odas, su kuriomis vatą veržda vo. Jis buvo šlubas ir netiko ukio darbui, tad turėdamas šešioliką metų pradėjo dirbti malune Lowell mieste. Kuomet malunas užsidarė 1837 metais, jis nuvyko į Cambridge ir ten pradėjo dirbti mašinų dirbtuvėj. Apsivedė turėdamas dvidešimts vieną metą ir apsigyveno Bostone.

Jis dirbo kaipo mašinistas, uždirbdamas maistą žmonai ir trims vaikams, kuomet jam atėjo mintis į galvą padirbti tokią mašiną, kuri pervertų adatą per audeklą ir ištrauktų atgal, ir jis padirbdino pavyzdį, kuriame adatos akis buvo vidury. Ta mašina tegalėjo siuti tik su labai tvirtu siulu, nes plonesnis nedalaikydavo.

Palaikęs tą mašiną metus laiko, jis nusprendė, kad nebus tinkama. Jis paskui sugalvojo panaudoti du siulų, siuvant su riesta adata, kurios akis buvo gale. Tokią mašiną iš medžio ir vielos jis užbaigė spalio mėnesy, 1844 metais.

Jis labai pasitikėjo tuo savo išradimu ir metęs darbą Bostone, jis pašventė visą laiką pagerinimui to išradimo. Jis tuomet apsigyveno pas savo tėvą Cambridge mieste. Jo tėvas užsiimdavo kepurių siuvimu. Elias Howe savo išradimą užgabeno palėpin ir pabaigęs dienos darbą, praleisdavo visus vakarus dirbdamas ant savo išradimo. Jo tėvo namas sudegė ir atrodė, kad visa šeimyna stovėjo ant pražuties kranto. Šiame jo krizy, tulas p. Fisher, kuris išvežiodavo anglis ir malkas, užsiinteresavo jo mašina, ir pasiulė jam kambarius jo name, kur maitino jį ir jo šeimyną. Galu gale jis jam paskolino $500. Už visą tai Howe turėjo jam parduoti pusę išradimo teisių; gruodžio mėnesy, 1844 metais, Howe su šeimyna apsigyveno savo name.

Balandžio m. 1845 m. jo mašina galėdavo siųti audeklą keturių mąstų ilgio. Jam taip pavykdavo nusiuti siulę, jog buvo sakoma, kad siuvimas ilgiau laikys, negu pats audeklas.

Elias Howe išėmė patentą, bet Bostono kriaučiai, nors jie ir gyrė mašiną, vienok nepriėmė jos, bijodami, kad ji nepagadintų jiems biznio, ir Fisheris atsiskyrė nuo jo. Tuomet Howe apsiėmė dirbti, kaipo lokomotyvo vežėju, bet jo sveikata nepalaikė to darbo. Jo brolis nusivežė jo mašiną į Londoną spalio m., 1846 m., turėdamas vilties geresnių pasekmių. William Thomas, lietsargių ir korsetų dirbėjas, pasiulė $1,250 už patentą ir davė Howe'ui darbą. Howe su šeimyna atvyko į Londoną ir ten dirbo aštuonis mėnesius su Thomas, bet vėliaus matydamas, kad tas jį nori nuskriausti, išsiuntė šeimyną į Bostoną ir po kiek laiko pats atvažiavo New Yorkan. Čia atvykęs sužinojo, kad jo žmona sunkiai serga ir jam nuvažiavus į Cambridge, ji neužilgo pasimirė.

Vėliau, tulas Bliss susidėjo su Howe, bet jo siuvamoji mašina labai supykino visus kriaučius ir privedė prie riaušių. 1855 metais Bliss mirė. Viena po kitai, kriaučių dirbtuvės pradėjo priimti Howe'o siuvamąją mašiną ir už šešių metų jam nešė pelno, nebe $300 į metus kaip pirmiau budavo, bet $200,000. Jo mašina buvo apdovanota auksiniu medaliu parodoje, Paryžiuje 1867 metais ir Prancijos valdžia jam davė Legiono Garbę. Vienok po tų visų pastangų, išvargęs ir nebetekęs sveikatos Howe mirė Brooklyne, N. Y., spalio 3 d., 1867 metais.

Geras valgių gaminimas pripratino prie namų daugiau „blogų" vyrų, negu išmintingi patarimai.

° * °

Beveik kiekvienas žmogus įpuola į meilės glėbį, tačiau labai retas kuris išlipa iš jo be sunkios naštos.

LAISVAS SKYRIUS

(Redakcija neima atsakomybės už išreikštas mintis šiame skyriuje).

PAŽANGIŲJŲ SUSIBURIMAS.

Tuo klausimu dabar tautininkų ir socialistų spaudoj plačiai kalbama už ir prieš taip vadinamą „bendrą frontą". Rodos negali buti dviejų nuomonių apie sudarymą bendro pažangiųjų lietuvių burio su pažangos priešu — kademais ir juoduoju kleru. Tačiau, nors keista, bet randasi nuomonių prieš tokį susiburimą.

Tiesa, nesu veikėjas, bet kaipo lietuvis ką matau, girdžiu — galiu savaip protauti ir pareikšti savo mintis. Spėju, kad ne aš vienas, o ir daugiau yra tokių savotiškų galvotojų, kurie nepritaria savo sriovės redaktorių nuomonei, tačiau ar nedrįsta ar nežino kur pareikšti savo nuomonę.

Musų visi laikraščiai, arba sriovių leidžiami, arba vaizbos pamatais laikosi ir vieni savo sriovei pataikauja, kiti skelbimų davėjams nenori nusidėti. Delto savą nuomonę pareikšti reikia netik drąsos, o ir žinoti kokiam laikrašty tatai padaryti. Todel parinkau „Tėvynę", manydamas, kad ji tarpsriovinė, t. y. tik lietuviška.

Savo sriovei pataikauti — vienas iš lengviausių ir labai praplitęs paprotys. Nors man tautininkai artimesni vardu ir pamatais savo nusistatymo, tačiau bendro susiburimo klausime matau stoką takto iš tautininkų pusės, nes esu už susiburimą pažangiųjų Amerikos lietuvių.

Pažangiųjų lietuvių susiburimo klausimu pasireiškia dvi nuomonės. Socialistai savo spaudoje už — tautininkai — prieš. Socialistų tarpe matyt pavienių išsireiškimai, o iš tautininkų pusės daugiausia tik redaktoriai priešinasi tam, nors aiškaus fakto, kad bendras pažangiųjų lietuvių susiburimas pakenktų tautos darbams, nejrodo. Permatome, kad tokie redaktorių pareiškimai daugiau asmeniško pobudžio, negu abelnos visuomenės reikšmės.

Žinoma, kur vienybė — ten galybė. Ir juo daugiau vienučių, juo spėka išnašesnė. Tulų tautininkų redaktorių išvedžiojimai: buk tokį susiburimą socialistai panaudosią savo irstančios partijos sutvirtinimui ir tt. Rodos, lyg socialistam Lietuvos reikalai butų svetimi, arba jie bendrojo pažangai smugio neatjaustų. Kurie seka ištisai abiejų sriovių spaudą, jokių panašių baubų socialistuose nemato. Mat ir jie tos pačios tėvynės sunys; ką jaučia tautininkai pažangoj, tą patį jaučia ir socialistai.

Toki tautininkų sanprotavimai, kad mes, tautininkai esame gana skaitlingi ir be socialistų, žinoma gali dikčiai pakenkti pažangiųjų lietuvių susiburimui ir ažuot vieno, susidaro du frontu tuo pačiu tikslu — kovai su kleru. Tačiau ir miegaliui aišku, kad toks veikimas netik kad nebus taip sekmingas, kaip kad suburtomis vienan burin jėgomis veikiant, bet daug pakenks tom pačiom pažangiųjų spėkom. Mat atskirai veikiant kiekvienas save girsim ir prie savęs trauksim. Toks pasireiškimas daugelį pritarėjų visai atstums, kurie nė vienam, nė antram netikės. Del aiškumo — jei savo giriu, nors kito nepeikiu, tačiau duodu suprasti, kad ano prastesnės „prekės" už mano.

Toki bandymai nėra verti aikvojimo spėkų, nė žodžių taškymo. Iš nesusiburimo gali pasinaudoti vien kleras, o ne tautininkai.

Pagaliau, budami daugiausia ukininkų ir praščiokų (neturtuolių) vaikai, lietuviai negali socializmo baidytis. Perskaičius sandariečių principus nėra galima išvest aiškaus bruožo tarpe socialistų ir sandariečių idėjų. Nenoriu buti pranašu, kurie rimtesni; tepažiuri į save, o antras, kad ir tautinės ir socialės nuovokos lietuviuose esama. Kurie sako — man tauta nereikalinga, arba — socializmas piemenų mokslas, tokie arba upo kvaitulio pagauti, arba proto miegaliai.

Mano mintis — **už bendrą pažangiųjų Amerikos lietuvių susiburimą**, be jokių baimių ir išvadžiojimų stipresniai kovai su juoduoju kleru, pažangos priešu!

Ant šio mano pareiškimo gal kai-kas pasakys, kad esu socialistų įkveptas arba visa galva į juos pasviręs, atsakau: — ne! Rašau vien savo mintis, bei nuožiurą, kurias skaitau blaivioms ir ne kokiu aukštu tonu, o žemu nors stačiu prasčioko įsitikinimu.

A. Rukas.

LENGVESNIS IR PELNINGESNIS UŽSIĖMIMAS.

Musų amerikietiški lietuviški laikraščiai rašo apie viską. Rašo, verda makalienę. Bet nieko apčiuopiamo bei tveriamo jų skiltyse nerasi.

Štai pradėti ir neužbaigti reikalai stovi ant vietos ir nei krust pirmyn. Laikraščiai tuomi nesusidomi ir neskatina visuomenės prie darbo.

Amerika — šalis industrijos ir pramonės. Nėra nei vieno lietuviško laikraščio Amerikoje, kad gvildentų industrijos ir pramonės šakas. Kad nurodytų žmonėms naujas šakas pramonės, vertelgystės ar industrijos. Mes noriai remiam svetimtaučius, bet savuosius mes kritikuojam, pašiepiam ir dalinai net boikotuojam it pavydėdami.

Smulki vertelgystė, uždarius karčiamas, privalėtų šiandien žydėti tarp lietuvių, bet jos nėra; atpenč žydai ir svetimtaučiai lietuvių kolonijose įsivieš-patavo ir tarpsta it blynas svieste. Bet lietuvių laikraščiai į tai neatkreipia domėsio; mat jiems nesvarbu kaip tą duoną pelnai.

Nestebėtina, kad lietuvių laikraščiai žymiai puola ir skaitlius skaitytojų mažėja; net biznismanai ir profesianalai nebeduoda noriai savo skelbimų į laikraščius, nes nebeapsimoka skelbimai. Jei kuris biznismanas ar profesionalas duoda laikraštin skelbimą, tai tik kaipo labdarybės prievolę, nes jis žino, kad neapsimoka. Laikraščiui nerupi kad tu turėtumei pasisekimą biznyje, ar profesijoje — jie nori tave matyti eilėse **„lumpen proletariato"**. Ir tas, kuris galvą pakelia ir nepasiduoda laikraščių diktaturai, tas buna kryžiavojamas, pašiepiamas, pajuokiamas ir jo profesijiniai gabumai, ar biznis naikinama. Na ir stebiesi laikraštija, kad amerikonėjimo banga ima viršų.

Kaip-gi viršų neims amerikonizmo banga, kad musų profesionalas ar biznismanas yra naikinamas netik per „bunčių Jurgių", bet ir per amerikietišką lietuvišką laikraštį.

Tais keliais netoli tekeliausite ponai laikraščių leidėjai ir redaktoriai. Netekę visuomenės paramos, turėsite grįžti prie vartų fabrikų ir nusiėmę kepures maldauti darbo. Ir bus jums kaip tiems grinoriams: „Jezus Christ Mister give me job!"

Produktyvių savistovių lietuvių — jųs ponai redaktoriai neauklėjate. Todel kas nesėja, tas ir nepiauna! Ir duonos neturi.

Laikas, kad p. redaktoriai daugiau susidomėtų produktiviu ir savistoviu lietuviu gyvenimu.

Dr. A. L. Graičunas.

Redakcijos pastaba. Nors dedame „Laisvam Skyriuje" šitą d-ro Graičuno „kritiką", tačiau matome reikalo padaryti porą pastabų. Visų pirma norime pasisakyti, kad šitą rašinį dedame „Tėvynėn" vien delto, kad skaitytojai matytų kokias „kritikas" d-ras Graičunas rašo ir nuolatos verkšlena, kad „laikraštininkų trustas" jį ignoruoja ir jo „naudingų" raštų netalpina. Tuo tarpu kiekvienam yra žinoma, kad d-ro Graičuno „raštuose", ypač pastaraisiais pora metų, nėra jokios konstruktyvės minties, jokio naudingo patarimo musų gyvenimui tobulinti, gerinti. Jis vien tik desperatiškai šukauja, tik spiaudosi į visas puses, viską smerkia, visus bara ir net kolioja. Ir tokiam savo pykčiui paremti nepasistengia nei mažiausio faktelio parodyti. Nepamatuotai pyktauja, barasi ir viskas. Suprantama, šitokioms išdrikusioms, piktoms ir be jokių išvadų mintims skelbti musų siaurioje vieta laikraštijoje butų tik bereikalingas brangios vietos eikvojimas.

Antras dalykas, tai čionai d-ras Graičunas visai neteisingai kaltina Amerikos lietuvių laikraštiją, kad ji nesirupina jokiu konstruktyviu darbu musų gyvenime. Šitaip gali sakyti tik tokis žmogus, kuris su jokiais faktais visiškai nesiskaito. Kas liečiasi santykių tarpe musų laikraštijos ir biznierių ir profesionalų, tai čia rimtas klausimas, tačiau d-ras Graičunas jo visai net iš esmės nepalietė ir pasitenkino tik jo prisiminimu ir pasmerkimu laik raštininkų. O tokis klausimas reikėtų iš pat pagrindų nagrinėti ir paieškoti galimybių, kad ir musų laikraštijai butų įmanoma plačiau atverti savo skiltis pramonės, industrijos, profesijų ir kt. panašiem reikalam apkalbėti, pasimokinti tų „gudrybių", be kurių negalima atlaikyti konkurencijos su kitų tautų išsilavinusiais pramoninkais, išdirbėjais, profesionalais ir tt. Šituo klausimu prie pirmos progos išsitarsime kiek plačiau.

STRAIPSNIS 139.

Kudikio maistą niekados nereikia parinkti iš vieno ar dviejų tik valgių. Įvairumas reikalingas idant suteikti visą statymo medžiagą. Vienodumas irgi išvengiamas. Vaiko maistas turi kasdien turėti bent vieną iš šių valgių.

Javų ir kitokių grudų; tie, kurie turi kevalus, kaip sėlinos, čieli kviečiai nepaliruotos ryžės laiko savy vitaminus ir yra purųs, kas neprileidžia prie užkietėjimo vidurių. Daržovės, ypatingai žalios, turtingos geleže, mineraluose ir vitaminuose — tas yra ir vaisiuose. Niekados nereikia duoti saldainių tarpe valgių, bet galima duoti kaipo skanskonį po to, kai suvalgyti pietųs. Cukrų galima dėti į koko, pudingus ir vaisius. Pieno ir kiaušinių riebalai tinka vaikams, bet jų nėra kepituose valgiuose. Mėsos labai mažai reikia duoti pirm septynių metų.

Pienas yra geriausias ir svarbiausias maistas augančiam kudikiui. Tai tobuliausias musų turimas maistas ir pigiausias. Pienas turi gryno proteino, kuris atstato sunaudotą medžiagą ir teikia medžiagos augančiam kudikiui; riebalų, kurie teikia kuro kuno veikimams; barbohydratų cukro pavydale, kuris taipgi yra kuras, tik greičiau dega, negu riebalai. Kiekvienam kudikiui paprastai reikia duoti paintę per dieną. Borden's Eagle Pienas, du **šaukštai** atmiešti trijų čverčių puoduko vandens, suteikė daugeliui nedapenėtų mokyklos vaikų svorio. O nedapenėjimas yra uostas ligomis.

Vaikas dažnai nemyli vieno pieno. Tad galima duoti su koko, kiaušiniene, sriubose, smetonoje ir tt. Del pavyzdžio duodame du receptu:

Kiaušinienė (asmeniškas receptas)
2 šaukštai Borden's Eagle Brand.
1 kiaušinis.
1 šešiolikta dalis šaukšto trintų riešutų.
Septynios aštuntadalys puodelio vandens.
Čvertis šaukštelio vanilos.

Sumaišyk Eagle Brand su vandeniu gerai. Įplak kiaušinį ir plak gerai. Pridėk vanilą ir riešutus. Kepk garu vidutiniškame karšty. Jei įdėjus peilio galunę į košelės vidurį, peilis neaplimpa, tai kepti užtenka.

Koko.
3 šaukštai koko.
3 šaukštai cukraus.
Trupučiukas druskos.
3 puodeliai verdančio vandens.
1 puodelis Borden's Eagle Brand.

Sumaišyk koko, cukrų ir druską: atmiešk vandeniu, pilant po trupučiuką. Pavirink bent dvi minuti; įpilk pieną ir plak idant ant paviršio nepasidarytų putų. Pasidaro skanesnis jei prieš padavimą įdedi pusę šaukštuko vanilos.

Skaitykit šiuos straipsnius kas savaitę atydžiai ir pasidėkit juos ateičiai.

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Dekšnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

REIKALINGI AGENTAI

Mums reikalingi agentai tuojaus visose kolonijose nuolatiniai arba tik liuoslaikiu. Atlyginimas yra geras ir proga gera paprastam žmogui pasidaryti pinigų nuo $50 iki $75. Kas mėnesy liuosu laiku. Reikalaukite visų informacijų dykai.

Vyrai ir moterys gali buti musų agentais. Moksleiviams yra gera proga užsidirbti pinigų atliekamu laiku nuo mokinimosi.

SANDARA,
327 E Street, BOSTON 27, MASS.

VARPAS

savaitinis lietuvių visuomenės, politikos, literaturos ir mokslo laikraštis, leidžiamas kas šeštadienis „VARPO" Spaudos bendrovės lėšomis, iš Chicagos, Illinois.

VARPAS plačiai nušviečia Chicagos lietuvių gyvenimą, draugijų, SLA. kuopų ir kitų vietos organizacijų veikimą.

VARPAS stropiai gina lietuvių reikalus ir aiškina čia Amerikoje gyvenančių ir Lietuvos žmonių teises.

VARPAS rašo teisybę be vyniojimo ir gina darbo žmonių reikalus.

Pamatymui pora „Varpo" num. siunčiame dovanai. Rašyk mums šiandien, adresuojant:

VARPAS Publ. Co.,
3251 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntino systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Kas tai yra——

„ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų, apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia „Dirva" — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

Didžiausias veikalas už tokius pinigus!

——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——

(Reikalaukit cirkulioro dykai, paaiškinančio apie knygą)

„GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

„DIRVOS" KNYGYNAS,
3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 ..... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ..... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 ..... 20c.
Kas iš Kur Pareina? ..... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai .. 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 ..... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 ..... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ..... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 ..... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 ..... 15c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 ..... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 ..... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Susiprato — pusl. 64 ..... 20c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 ..... 10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00

Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Wells) 292 pusl. 1.50
Angliškas-Lietuviškas žodynas, 834 pusl. 6.50
Geografija arba Žemės Aprašymas, 467 pusl. 3.00
Rankvedis Anglų Kalbos, 310 pusl. 2.50
Žinynas (iš įvairių mokslo šakų) 392 pusl. 2.25
Tukstantis ir Viena Naktis — 298 pusl. 1.25
Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžiai) 125 pusl. ..... .75
Aritmetikos Uždavinynas (Vadovėlis aritmetikos pradžiai) 103 pusl. ..... .50
Lietuvos Žemlapis 1.00
Vilnius — (Istorijos Apžvaiga su daugybe paveikslų) 4.00
Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00
Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c.
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 ..... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 ..... 1.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.

Eglė (Žalčių Karalienė) $10.00
Žalčio ir Gulbė Dievaičio duetas ..... 75c.
Liet. Dainos $1.50
Birutės arija ..... 30c.
Pasaka (Dramatiška daina) ..... 80c.
Kanklės 1920 m. $2.00
Aras, kvartetas ..... 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

DABAR UŽSIRAŠYK
"AMERIKOS LIETUVĮ"

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMERIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

VIETINĖS ŽINIOS

PASEKMINGAS „VIENYBĖS" IŠVAŽIAVIMAS.

Pereitą sekmadienį, rugsėjo 6 d., Forest Hills parke, Brooklyne, įvyko „Vienybės" Bendrovės suruoštas išvažiavimas-piknikas, kuris buvo stačiai milžinišku išvažiavimu. Šitas parkas turbut niekuomet pirmiau nėra matęs tokios skaitlingos minios susirinkusių žmonių, kaip kad buvo pereitą sekmadienį „Vienybės" išvažiavime. Apskaitoma, kad šiame išvažiavime dalyvavo apie 5,000 svečių.

Apie 3 val. po pietų išvažiavimo pirmininkas pil. A. Mikalauskas pakvietė svečius prie miesto įrengtos estrados, prie kurios pristatyta, sakoma, viršaus 5,000 sėdynių. Čionai miestas duoda publikai viešus atvirame ore koncertus. Čionai tad ir įvyko „Vienybės" išvažiavimo prakalbų ir dainų programo išpildymas. Ir reikia su nusistebėjimu pasakyti, kad beveik visos šios sėdynės buvo užsėstos ir jei butų susėdus visa publika, kurios keli šimtai stovėjo arčiau estrados, tai visos sėdynės butų pilnai užpildytos. Kad visai kelių tukstančių miniai butų galima girdėti prakalbos, tad rengėjai buvo nusamdę kalbamąjį aparatą — magnafoną ir per šį aparatą visi kalbėtojai kalbėjo.

Programą pradėjo Operetės Choras, p. Ks. Strumskio vadovaujamas, su Lietuvos Himnu. Po to „Vienybės" Bendrovės ir šio išvažiavimo pirmininkas pil. A. Mikalauskas paaiškinęs, kad šiame išvažiavime oficialiai dalyvauja net kelios vietinės draugijos, pakvietė tų draugijų atstovus pakalbėti, kurie kalbėjo sekamoj tvarkoj: Lietuvių Jaunų Vyrų Draugijos atstovas J. Vaškas; Lietuvių Jaunų Merginų Draugijos — p-lė Peškaičiutė; Lietuvių Piliečių Kliubo — J. Šaltis; Šv. Vincento Draugijos iš Maspetho — P. Bagočiunas; Šv. Kazimierio ir Juozapo Draugijos — T. Sušinskas. Visi atstovai palinkėjo „Vienybės" Bendrovei ir jos leidžiamam laikraščiui laimingos kloties ir pasižadėjo ir ateityje „Vienybę" remti. Ypač p. Šaltis pilnai atatinkamoje formoje pažymėjo spaudos reikšmę žmonijos gyvenime.

Po draugijų atstovų kalbėjo „Tėvynės" redaktorius S. E. Vitaitis, pabrėždamas butiną reikalą Amerikos lietuviams eiti tais keliais ir remti tos rušies spaudą, kurie veda lietuvius prie tautinio susipratimo, kurie užtikrina kaip Amerikos lietuviams išlikimą ir pradėtą darbų tęsimą tolyn, taip ir Lietuvai žada skaistesnę ateitį. Prisiminė, kad Amerikos lietuvių pareiga rupintis išauklėti priaugančią kartą lietuviais ir nurodė, kad Amerikos lietuvių jaunimui lietuvinti yra geriausis ir prieinamiausis budas, tai prirašyti jaunuolius prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

Sekantis kalbėjo ką tik iš Lietuvos sugrįžęs (sugrįžo rugsėjo 3 d., laivu „George Washington") „Vienybės" redaktorius J. O. Širvydas. Taigi p. Širvydui teko ilgiausiai kalbėti ir jis labai vaizdžiai papasakojo savo įspudžius iš Lietuvos gyvenimo. Jis nupiešė visą eilę gražių Lietuvoje pastebėtų apsireiškimų ir darbų kulturos dirvoje, kuriuos dirba pažangieji žmonės, bet kartu pažymėjo ir tą faktą, kad šiandieniai Lietuvos valdonai stengiasi trukdyti tuos darbus, persekiodami mokytojus ir kitus kulturos darbininkus. Patvirtino tą faktą, kad Lietuvos valdonai visu griežtumu persekioja ir spaudžia kitų įsitikinimų žmones ir esą ką skaitome spaudoje apie Lietuvos valdonų darbus, tai tik su mažais išėmimais viskas yra teisybė. Šitas p. Širvydo platus pranešimas apie Lietuvą kai kartas patikrino tą viską, kas yra rašoma musų spaudoje apie Lietuvos politinę padėtį. Nors p. Širvydas labai švelnioje formoje piešė savo patirtus įspudžius Lietuvos gyvenime, tačiau kiekvienam buvo aišku, kad šiandien Lietuvoje gyventi trošku...

Pabaigus p. Širvydui savo kalbą, padainavo keletą puikių dainelių Operetės Choras ir tuomi programas užsibaigė. Prie progos norisi pasakyti dar ir tai, kad Operetės Choras yra tikrai gerai susidainavęs atsidavusių muzikai nemažo burelio musų dainininkų. Kad ir atvirame ore, tačiau jo dainavimas stačiai sužavėja kiekvieną klausytoją. Užbaigus dainas pirmininkas paaiškino, kad tolimesnė programo tąsa jau bus įvairųs žaislai, kurie buvo atlikti kitoje vietoje. Tuomet perėjus publikai į nurodytą vietą prasidėjo žaislai ir buvo skiriamos dovanos žaislus laimėjusiems.

Taigi abelnai paėmus, šis „Vienybės" išvažiavimas buvo tokis, kokio iki šiol dar nematė Brooklyno lietuviai, ypač savo skaitlingumu nustebino kaip „Vienybės" priešus, taip ir jos draugus. Kiek teko nugirsti žmones kalbant, tai visi patenkinti išvažiavimu. Vienas nesmagumas tik, kad peranksti pradėjo lyti. Dar žaislams neužsibaigus, apie 6 val. po pietų, pradėjo lynoti ir todel daugima publikos pradėjo skirstytis ir skubinosi namo važiuoti.

Viską matęs.

ARTISTO BABRAVIČIAUS KONCERTO BILIETAI.

Kai jau „Tėvynės" skaitytojams yra žinoma, kad sekmadienio vakare, spalio 11 d., Brooklyno Academy of Music salėje įvyks musų geriausio lyriško tenoro artisto Babravičiaus koncertas. Kadangi visi, kurie girdėjo pernai p. Babravičių dainuojant, vėl klausinėja iš anksto nusipirkimui bilietų, tai koncerto rengėjai šiuomi paskelbia kur galima bilietus nusipirkti jau dabar ir pasirinkti tokius, kokių kas nori. Bilietai pardavojami sekamose vietose:

„Tėvynė", 307 W. 30 St., N. Y. C.

„M. W. Bush, 294 — 8-th Ave., N. Y. C.

„Vienybė", 193 Grand St.

Dr. Misevičius, 270 Berry St.

A. Mikalauskas, 123-125 Grand St.

A. Kandrotas, 126 Grand St.

A. Šrupskis, 61 So. 2-nd St.

J. Garšva, 231 Bedford Ave.

J. Ginkus, 499 Grand St.

„Garsas", 222 So. 9-th St.

J. Ambraziejus, 168 Grand St.

P. Jankus, 251 Bedford Ave.

A. Macys, 238 Metropolitan Ave.

A. Vokietaitis, 141 Grand St.

Patartina bilietus nusipirkti iš anksto, nes šiuo sykiu gali jų pritrukti. Ypač iš apylinkių kolonijų lietuviams patartina tuomi apsirupinti iš anksto, kad atvykus į koncertą buti užtikrintais su vieta. Ir ilgai laukti nevertėtų, nes šiuo sykiu bilietai parsiduoda labai sparčiai.

Vienas iš rengėjų.

ATSILANKĖ SVEČIAI.

Rugsėjo 5 d. aplankė SLA. Centrą ir „Tėvynės" redakciją burys bostoniečių veikėjų: Kazys Sangaila su žmona ir suneliu. Ponia Sangailienė yra žymi veikėja tarpe vietos lietuvių moterų, ypač daug dirba sandariečių moterų tarpe. Kartu su jais lankėsi ir p. Zigmas Sangaila su žmona ir jaunas bostonietis p. Edvardas Jakimavičius — d-ro Jakimavičiaus brolis. Gerb. Sangailai važiavo automobiliu net iš Bostono į Easton, Pa., į svečius pas savo brolį, tad pravažiuodami per New Yorką aplankė ir SLA. Centrą.

Rugsėjo 8 d. apsilankė SLA. Centre ir „Tėvynės" redakcijoje vienas pirmųjų SLA. darbuotojų — pil. Kazys Unika, iki pereitų metų vasaros gyvenęs Detroite, Mich. Bet pereitų metų vasarą pil. Unika išvyko Lietuvon ir nusipirko namus Klaipėdos mieste. Tulas laikas tam atgal buvo sugrįžęs su žmona Amerikon sutvarkyti savo reikalus Detroite ir tai atlikę, rugsėjo 9 d., laivu „Aquitania", vėl išvyko Lietuvon pastoviam apsigyvenimui. Apsigyvens Klaipėdoje nuosavuose namuose. Taipgi prie progos pil. Unika užsimokėjo į SLA. visus mokesnius net iki sekamų metų pabaigos ir pareiškė, kad jis nenustos buti SLA. nariu iki gyvas bus. Linkime gerb. SLA. nariams Unikams laimingos kelionės ir ramaus, linksmo gyvenimo Lietuvoje.

IR VĖL BAISI ŽMOGŽUDYSTĖ.

New Yorko laikraščiai praneša, kad New Yorko advokato sunus, Harrison Noel, 20 metų amžiaus jaunuolis, prisipažino Montclair, N. J., policijai, kad jis pereitą penktadienį, rugsėjo 4 d., šiame mieste pagrobė nuo šaligatvio bežaidžiančią 6 metų amžiaus mergaitę Marę Daly ir išvežęs ją už miesto nužudė. Po šito prisipažinimo jis nuvedė detektyvus į tą vietą, kur mergaitės lavonas buvo, ir detektyvai tikrai atrado mergaitės lavoną. Ji buvo du kartu peršauta per galvą.

Prie lavono šios mergaitės, detektyvai tikrina, Noel taipgi ramiai prisipažino, kad jis peršovė per galvą ir vietoje nukovė Raymondą Pierce, negrą „taksikiabo" šoferį. Šitą žmogžudystę papildęs vien delto, kad gavus progos paimti jo automobilį, kuriuomi jis išsivežė iš miesto ir pavogtąją mergaitę ir nužudė. Iš karto jis nenorėjo pasakyti motyvų šitokiam savo kriaugeriškam darbui, vienok kiek vėliaus prisipažino, kad jis šitai padaręs tikslu gauti 4,000 dol. iš mergaitės tėvų. Jaunuolis Noel tulas laikas atgal buvo beprotnamy patalpintas delei jo protiško suirimo, vienok iš beprotnamio paleistas ir per tulą laiką jis buvo pilnai pavizdingu jaunuoliu, kaip tatai tikrina jo pažįstamieji. Jis pastaruoju laiku buvo „taksikabų" šoferiu New Yorke. Aišku, kad pilno proto žmogus šitokiais baisiais darbais nepasižymės.

NEW YORKO POLITIKIERIAI PIAUJASI.

Besiartinant nominacijoms į miesto viršininkus, eina didelės piovynės demokratų partijoje. Mat šitos partijos bosai ir Tammany Hall vadai savo kandidatu į New Yorko majorą pasirinko New Yorko valstijos legislaturos senatorių Walker ir pastumė šalin dabartinio majoro John Hylan kandidaturą. Vienok p. Hylanas tokiam partijos pasirinkimui nepasiduoda ir nominacijose stato ir savo kandidaturą, nežiurint, kad prieš jį visu griežtumu išėjo ir gubernatorius Smith. Žinoma abiem pusėm reikalinga balsuotojai, todel pastariomis dienomis ir Tammany bosai pareiškė, kad ir jų grupė stovi už 5 centų mokestį pasažieriams, važinėjantiems New Yorko susisiekimo įmonėmis. Mat Hylanas yra žinomas, kaipo išsaugojęs visuomenės interesus šituo žvilgsniu, tai dabar ir Tammany politikieriai nori prisigerinti balsuotojams su penkių centų mokestimi.

ONA ŠIMOLIUNIUTĖ IŠTEISINTA.

„Vienybė" praneša, kad kaip buvo galima lauktį, Ona Šimoliuniutė tapo Federalės džiurės išteisinta. Ji buvo kaltinama dvejais punktais: dirbime netikrų pinigų ir turėjime pas save namuose aparato pinigų dirbimui. Ji rasta nekalta abejais punktais. Mat, visas šešėlis metamas ant pabėgusio Račio, kurio policija ir iki šiol dar nesurado, nors nėra abejonės, kad jis bus kuomet nors susektas ir pristatytas teismui.

Kadangi Šimoliuniutė sakėsi esanti neturtinga ir be draugų, tai valdžia jai davė advokatą dykai. Tai buvo Petras Brancato, buvęs prokuroro pagelbininkas, nesenai dar buvęs studentas. Valdžios pusę palaikė prokuroro pagelbininkas Giacconi. Byla užėmė apie 4 valandas, džiurė svarstė apie 15 minutų.

FARMA GREITAI PARSIDUODA

30 akrų žemės, pačiam miestuky, nauja 5 kambarių stuba, nauja bane ir kiti budinkai. 1 arklys, 1 karvė, 50 vištų, 3 akrai sprausų 1,500 vertės, 100 bušelių bulvių ir įvairių daržovių. Farmos įrankiai ir net forničiai sykiu parsiduoda tik už $4,300. Geriausia pradėt gyventi su didele šeimyna. Žemė visa tabakinė ir del sprausų sodinimo. Geri fabrikai ant vietos. Dabar geriausia pamatyti farmą, nes viskas ant lauko dar tebeauga. Prekė $4,300 ir tik $2,300 reikia įnešti, taip kad daugiau turto yra, negu įmokėjimas. Pardavimo priežastis — nėra kam dirbti. Antrašas:

MRS. ALENA SIMONIENĖ,
P. O. Box 112,
CENTRAL VILLAGE, CONN.

Lai PAIN-EXPELLERIS Praveja Skausmus!
Trinkite greitai taip, kad šis stebėtinas linimentas persisunktų per odą į pat tą vietą, iš kur paeina nesmagumai.
Pain-Expelleris palengvina kraujo sukepimą ir atsteigia normalį kraujo tekėjimą gislomis.
35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH
Valandos:
12—2 p. m. ir 6—8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia.

NAUJAS
Aušros Knygyno Katalogas
Sykiu ir Kalendorius 1926 ir 1927 Metų.
Visi, kurie prisiųs 15 centų štampomis padengimui persiuntimo lėšų,—aplaikys Aušros Knygyno Katalogą. Kataloge randasi visos geriausios knygos, kurios buvo išleistos Lietuvoje ir Amerikoje iki Rugp.-August 1 dienai, 1925 m. Taipgi Kalendorius 1926 ir 1927 metų su amerikoniškoms ir bažnytinėms šventėmis. Vienas iš turtingiausių katalogų lietuviuose, gausiai iliustruotas.
AUŠROS KNYGYNAS
3210 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI
NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia kliasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių prieplaukoje neturės jokių keblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agente

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.
Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215 GERA NAUJIENA. Naujas Suv Valst. įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.
Musų dideli laivai milžinai, kaip MAJESTIC, didžiausias pasauly, OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC, etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.
Visi musų 3-čios kliasos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.
Kreipkitės prie mųs vietinių agentų arba
WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
No. 1 Broadway, New York

Puikus plaukai turėtų buti kiekvienos moteries pasididžiavimo turtu, bet pleiskanos ir naikinimo darbas eina ranka rankon.
Ruffles
yra pleiskanų mirtinuoju priešu.
Prižiurėkit gerai savo plaukus ir galvos odą pirm, negu tie paslaptingi parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs jusų galvos odą nešvariomis baltomis lupynomis, kas bus priežastimi jusų plaukų slinkimo.
Pirkite bonką Ruffles už 65c pas savo vaistininką šiandien, arba 75c tiesiog per paštą iš laboratorijos.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

VIENAS IŠ SAUGIAUSIŲ BANKŲ.
Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATIONS DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačėdumo ir moka 4 nuošimtį. Siunčia pinigus į visas dalis svieto greitai ir saugiai. Minėto Banko užrubežinis skyrius po vardu P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų. Parupinam pasus keliaujantiems į Lietuvą ir padirbam reikalingus dokumentus del partraukimo giminių iš Lietuvos. Padirbam įgaliojimus arba daviernastis.
Reikalui atsitikus kreipkitės prie vedėjo lietuviško skyriaus ADOMO VARAŠIAUS.
ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12-th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

NESVAIGINK SAVO KUDIKIŲ.
Geriau leisk kudikiui verkti, negu pripildyti jį su narkotiškais nuodais, kad "apmalšintų" jo skausmą paeinantį nuo netvarkoj esančių vidurių.
Dar geriau—duokite jam truputį
BAMBINO
tyriausio, saldaus-skonio, tikro vidurių paliuosuotojo. Jame nėra svaigalų. Nėra narkotiškų nuodų. Jis yra tik lengvai veikianti kombinacija, padaryta iš daržovių išsunkų, kuri pagelbsti nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, mėšlungio. Kudikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugiaus.
Jusų aptiekorius parduoda Bambino—35c. už bonką, arba pasiųskite tiesiai į laboratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N.Y.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik $1.25

„TĖVYNĖS" ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

GROBLAUSKIO
GUMBALSAI DEL
Vidurių Suvaržymo
Moterims

Nuo skilvio skausmo, dieglių ir gazo nepripuoląs nuo užsikimšimo.

KOLKOWE

Moterys privalo visados laikyt šitą gyduolę taip pat kaip motinoms ir dukterims.

Vartota suvirš 30 metų — nejuokų bandymas.
ALBERT G. GROBLEWSKI & CO.,
DEPT. 14, PLYMOUTH, PA.

TĖMYKITE!
Didelis 548 Puslapių Puikiai Paveikslotas Veikalas Antgalviu
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
ISTORIJA
Tai yra netik istorija didžiausios pažangos musų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudoma ir plačiai aprašoma musų visuomeniški santykiai išeivijoje. — Juo veikiau tą veikalą užsisakysite, tuo greičiau apsipažinsite su Amerikos lietuvių istoriją.
Kaina $1.50
Drutame apdare $2.00
Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės" Administraciją šiuo adresu:
"TEVYNĖS" ADM.,
307 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y

"VILNIS"
LIETUVIŲ DARBININKŲ
DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS,
8 PUSLAPIŲ.
Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.
VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.
Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.
VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.
„VILNIS",
3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Biznieriai Garsinkitės „TĖVYNĖJE"